

## О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

### I

#### УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење новог Закона о прекршајима садржан је у члану 97. став 1. тач. 2. и 16. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 89/06) којим се утврђује да Република Србија, између осталог, уређује поступак пред судовима и другим државним органима; одговорност и санкције за повреду закона и других прописа; као и организацију, надлежност и рад републичких органа;

### II

#### РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Установљавањем посебних прекршајних судова и превођењем судија за прекршаје из управне сфере у правосудни систем, важећи Закон о прекршајима („Сл. гласник РС”, 101/2005; 116/2008; 111/2009;) је решио једно од најважнијих и најконтроверзнијих питања нашег прекршајног права и тиме удовољио уставноправном и међународноправном захтеву да о правима и дужностима грађана, посебно о њиховом кажњавању, може коначно да одлучује само независни суд. То представља велики напредак у односу на дотадашње стање. Међутим, на процесном плану овај Закон, упркос веома незадовољавајућем стању у тој области, није донео никакве значајне промене.

Најважнији разлог за наставак започете реформе прекршајног права лежи у данашњој дисфункционалности прекршајног поступка, који ни приближно није у стању да оствари циљеве због којих је установљен. Како је данас постављен тај поступак, органи који га воде све теже могу да савладају све већи број предмета који се пред њих износе. Из године у годину, број предмета у раду се повећава. Неколико десетина хиљада прекршајних предмета годишње застарева углавном услед опструкције странака, која је важећим законом широко омогућена.

Према подацима из годишњег извештаја Врховног касационог суда, прекршајни судови су у 2011 примили 602.761 предмет, а укупно у раду је било 1.108.990 предмета, што је нешто више у односу на 2010 годину. Решено је 644.845 предмета, а остало нерешено 464.145 предмета. Из ове кратке статистике се види, да прекршајни судови у свом раду имају преко милион предмета, од којих је остало 48 % предмета нерешено. Имајући у раду овако велики број предмета успешност функционисања прекршајних судова има велики утицај на општу перцепцију грађана о правосудју. Овако велики број нерешених предмета и поред релативно успешног савлађивања прилива нових предмета свакако је забрињавајући. Ако се има у виду да је важећи апсолутини рок застарелости вођења прекршајног поступка само 2 године, вероватноћа је да ће велики број нерешених предмета услед наступања застарелости бити обустављен. Ако се на ове податке дода и врло низак проценат успешно наплаћених новчаних казни, који се у већим градовима креће између 15% или највише 30%, јасно је да само мали проценат предмета буде успешно окончан.

Према извештају о раду за период 31.01.2012 до 31.03.2012, проценат извршених предмета Прекршајног Суда у Београд је 14,3 %; Прекршајног Суда у Зрењанину је 32,5 %;

Прекршајног Суда у Ваљеву је 16,8% ; Прекршајног Суда у Кикинда је 30,6 % ; Прекршајног Суда у Лесковац је 23,7%; Прекршајног Суда у Аранђеловац је 16,3%; Овако велики број не извршених предмета представља велики проблем у раду прекршајних судова како са становишта ефикасности рада судова тако и у смислу негативног економског ефекта на буџет Републике Србије.

Поред наведеног, у садашњој пракси прекршајних судова се најчешће јављају потешкоће у вези са позивањем и обезбеђивањем присуства окривљеног и других учесника у поступку, сувише кратким роковима за поступање, лоша процесна дисциплина странака , неактивност овлашћених подносилаца прекршајних пријава у поступку пред судом и њихова незаинтересованост за успешан исход поступка, проблеми у процесуирању страних физичких и правних лица, итд.

У циљу решавања проблемима у раду прекршајних судова било је потребно израдити нови закон о прекршајима који ће регулисати решавање прекршајних предмета на економичан и ефикасан начин и у складу са Европском конвенцијом о људским правима , јуриспруденцијом Суда за Људска Права и другим важећим међународним документима. Потребан је, савременији, сврсисходнији, ефикаснији и економичнији поступак који много успешније успоставља равнотежу између општих, односно друштвених и индивидуалних интереса.

Материја којом се целовито уређује вођење прекршајног поступка захтева доношење новог закона. Нови закон је потребан с обзиром на неопходност измена великог броја постојећих законских норми и потребе усвајања нових, савременијих законских решења. Имајући у виду наведено , Радна група за израду Закона о Прекршајима формирана је од стране Министра правде са задатком да предложи измене који ће у општем смислу допринети повећању ефективност рада прекршајних судова.

Рад на изради Закона о прекршајима отпочет је у децембру 2011. године. Превасходни задатак је био да се сачини радни текст измена и допуна закона којим ће се унапредити одредбе везане за достављање и обезбеђење присуства окривљеног и других учесника у поступку, затим извршења, али имајући у виду и уочене проблеме у вези са поступањем у прописаним роковима, затим у области извршења судских одлука и наплате новчаних казни и коначно, у циљу усклађивања овог закона са Закоником о кривичном поступку, Кривичним закоником и Законом о извршењу и обезбеђењу с обзиром да је од последњих измена и допуна Закона о прекршајима дошло до измена наведених закона.

Полазни документ био је предлог посебне радне групе коју је формирао Виши прекршајни суд, затим појединачни предлози чланова Радне групе за израду Закона, постојеће одредбе закона, али и обављена анализа у вези са достављањем и проблемима достављања и проблемима у наплати новчаних казни , што је указало на потребу да се измене законске одредбе у вези са наплатом новчаних казни и да се учини прекршајни поступак једноставнијим и правичнијим за грађане.

У међувремену, због обимности измена приступило се изради новог закона о прекршајима тако да су многе новине унете, читава поглавља уведена, али и нека изостављена.

Законом је регулисано решавање прекршајних предмета на економичан и ефикасан начин. Између осталог, предложено је повећање рокова застарелости, увећење института прекршајног налога (који ће издавати органи управе за прекршаје за које је предвиђена

новчана казна у фиксном износу), као и јединствених регистара (прекршајних санкција и ненаплаћених новчаних казни) између осталог, јер се указала потреба за увођењем система контроле наплате новчаних казни који сада није у довољној мери присутан, као и бројни други институти. Детаљније је уређена прекршајна одговорност правних лица, затим прекршајна санкција рад у јавном интересу ради њене шире примене ; начела прекршајног поступка у делу о терету доказивања и употребе језика у поступку, одредбе о достављању и друге одредбе.

Према доступним подацима у земљама региона нови пасивни систем извршења наплате новчаних казни у виду Регистра новчаних казни успостављен је у Федерацији БиХ и резултирао је бољим извршењем и повећањем наплате новчаних казни. У Словенији је такође усвојен овај пасивни систем наплате новчаних казни, као и у Црној Гори.

### **III.**

#### **ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА**

Члан 1. Закона прилагођен је садржини Закона и одређује да се овим законом уређује појам прекршаја, услови за прекршајну одговорност, услови за прописивање и примену прекршајних санкција, систем санкција, прекршајни поступак, издавање прекршајног налога, поступак извршења одлуке, регистар санкција и регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа..

Члан 2. Закона садржи дефиницију прекршаја као противправног дела које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција. Ова дефиниција је усаглашена са особеном природом прекршаја који најчешће из нехата и пропуштањем чине како физичка, тако и правна лица. Ранија дефиниција се односила искључиво на прекршаје физичких лица. Дефиниција концепцијски одговара решењима прихваћеним у другим правним системима германске варијанте која имају сличности са казним системом Републике Србије (као на пример у немачком и словеначком праву).

Одредбама чл. 3 - 9. Закона које су садржане у Глави I коју чине Основне одредбе, регулишу питања као што су законитост у прописивању прекршаја и прекршајних санкција (члан 3. ), сврха прекршајних санкција (члан 5. ), просторно важење прописа (члан 7. ) на начин како је то и до сада било регулисано , а што је у складу са одговарајућим одредбама у кривичном законодавству.

Чланом 8. Закона прецизирано је начело забране суђења два пута у истој ствари како би се избегле могућности двоструког вођења казних поступака за прекршаје, кривична дела или привредне преступе са сличним обележјима.

Члан 13. Закона ради стварања непротивречног система казних деликата и уједначења кривичног и прекршајног права допуњене су одредбе о казним дејствима прекорачења нужне одбране тако што је предвиђена могућност ослобођења од казне.

Члан 14. Закона ради уједначења решења материјалног кривичног и прекршајног права допуњене су одредбе о казним дејствима прекорачења крајње нужде предвиђањем могућности ослобођења од казне.

Члан 15. Закона на сличан начин као у кривичном законодавству предвиђа силу и претњу као разлоге искључења противправности прекршаја, правећи при томе разлику између одољиве и неодољиве силе.

Глава III – назив „ Одговорност за прекршај “ одговара садржини ове главе у којој су уређени услови за постојање прекршајне одговорности различитих субјеката прекршаја.

У члану 18. Закона је на прецизнији начин у односу на постојећи закон одређена кривица као основ субјективне одговорности физичких лица за прекршај. Дефиниција је усклађена са дефиницијом кривице у Кривичном Законику Републике Србије с тим што је уважена специфичност да је за одговорност за прекршај довољно да је учинилац из нехата предузео радњу прекршаја.

Члан 19. Закона уређује у складу кривичним законодавством питање одговорности ако је прекршај учињен у стању неурачуњивости, скривљене неурачуњивости или битно смањене урачуњивости.

Одредбе чл. 21. и 22. Закона регулишу институте стварне и правне заблуде у складу са кривичним законодавством тако да неотклоњива стварна и правна заблуда представљају основе за искључење прекршајне одговорности.

Одредбе чл. 23 - 26. Закона регулишу на потпунији начин саизвршилаштво, подстрекивање, помагање као и границе одговорности саучесника, чиме су ова питања прецизније регулисана у односу на постојећи закон. Тако је одредба члана 26 допуњена у погледу одговорности саизвршиоца што је недостајало.

У члану 27. Закона у циљу прецизнијег регулисања одговорности правних лица употпуњене су одредбе које се односе на правно лице као субјекта прекршаја у односу на постојећи закон, у складу са одговарајућим одредбама Закона о одговорности правних лица за кривична дела.

Члан 28. Закона предвиђа могућност кажњавања правног следбеника правног лица у циљу спречавања избегавања одговорности за прекршај намерним гашењем правног лица.

Члан 29. Закона посебно прописује услове за одговорност предузетника, што у важећем закону није регулисано.

У члану 31. Закона по узору на прописе који уређују привредне преступе проширена је одговорност страних правних лица за прекршаје које учине на територији Републике Србије својим превозним средствима. Измена је иницирана потребама праксе.

Глава IV, одредбе чл. 32 - 67. Закона уређују као прекршајне санкције, казне, казнене поене, опомену, заштитне мере и васпитне мере. Казнени поени се овим изменама позиционирају правилније и из система прекршајних казни преводе у посебну (несамосталну) врсту прекршајних санкција (члан 32, 33 и 48. Закона).

У члану 38. Закона побољшана је дефиниција рада у јавном интересу и усвојено решење које не садржи ограничење да се рад у јавном интересу мора извршавати највише два часа дневно, што је оцењено као главна препрека у постојећем закону за примену ове санкције.

Члан 39. Закона у циљу јачања правне сигурности предвиђен је општи максимум новчане казне која се за поједине прекршаје изриче у сразмери са причињеном штетом, вредношћу неизвршене обавезе или вредности робе.

У члану 40. Закона из практичних разлога допуњено је и прецизирано на који начин се рачуна рок за плаћање новчане казне ако је на пресуду изјављена жалба. Такође је

одређено да суд може решењем дозволити да се у оправданим случајевима новчана казна исплати у ратама у року плаћања који не може бити дужи од 6 месеци, под условом да су плаћени трошкови поступка. Овим је рок плаћања у односу на постојећи закон продужен са 3 на 6 месеци имајући у виду да због економске кризе све већи број грађана није у могућности да одједном плати износ новчане казне.

Чланом 41. Закона у складу са Законом о извршењу кривичних санкција прецизиране су одредбе о замени неплаћене новчане казне казнама затвора или рада у јавном интересу уз искључење ове могућности у односу на кажњена правна лица и малолетнике.

Чланом 42. Закона прецизирани су услови под којима се ранија осуђиваност за прекршај може ценити као отежавајућа околност.

Чланом 44. Закона у складу са изменама учињеним у члановима 13 и 14 овог Закона, а по узору на кривично законодавство предвиђа се могућност ослобођења од казне ако учинилац после извршеног прекршаја, а пре него што је сазнао да је откривен, отклони последице дела или надокнади штету проузроковану прекршајем. Суд може ослободити од казне и учиниоца прекршаја учињеног из нехата када последице дела тако тешко погађају учиниоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарале сврси кажњавања.

Члан 45. Закона регулише стицај прекршаја, под условом да је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више прекршаја за које му се истовремено суди. Утврђују се услови за изрицање јединствене казне.

Члан 46. Закона у складу са потребама праксе додате су нове одредбе о прекршају у продуженом трајању, усаглашено са одговарајућим решењем из Кривичног Законика.

Чланом 48. Закона казнени поени се одређују као посебна врста прекршајне санкције. Број казних поена је повећан на 25 како би се обезбедио већи распон, нарочито неопходан у случају стицаја (члан 49. Закона).

Одредбе чл. 51- 67 .Закона уређују заштитне мере. У предложеном тексту закона у односу на постојећи закон унете су две нове заштитне мере у односу на постојећи закон и то заштитна мера обавезног психијатријског лечења (члан 60. Закона) и заштитна мера одузимања животиња и забране држања животиња ( члан 66. Закона). У односу на важећи закон измењене су одредбе о заштитној мери забране управљања моторним возилом, измењен је назив једне заштитне мере док је код појединих заштитних мера рок за њихово извршење другачије регулисан.

Одредбама чл. 55. и 56. Закона уводе се новине које се тичу заштитних мера забране вршења одређених делатности, забране правном лицу да врши одређене делатности и забране одговорном лицу да врши одређене послове и то у делу извршења ове заштитне мере јер су по садашњем закону ове мере текле од дана правоснажности одлуке којом је мера изречена, а предложеним текстом закона оне теку од дана извршности. У вези са тим у пракси се појавио проблем и то нарочито када је вођен другостепени прекршајни поступак у ситуацији када су одлуке Вишег прекршајног суда такве да се жалба одбија. У тим ситуацијама даном доношења другостепене одлуке одлука постане правоснажна, а достави се окривљеном након чак 2-3 месеца када један део заштитне мере већ истекне, а окривљени и не зна да му је изречена, односно да је потврђена у другостепеном поступку. Како извршност по предложеном закону тече по протеку рока од 15 дана од дана достављања другостепене одлуке, то је по предложеном тексту закона дан од када ове заштитне мере почињу да теку.

Чланом 58. Закона код заштитне мере забране управљања моторним возилом новина је то што је њено дејство временски ограничено, односно састоји се у томе да се учиниоцу привремено забрани управљање моторним возилом одређене врсте или категорије. Оно што је важније забрана се не односи на сва моторна возила као што је то случај са претходним законом него само на забрану управљања моторним возилима оне врсте или категорије којом је окривљени прекршај извршио. Садашње законско решење у пракси је донело пуно проблема тако да су прекршајни судови у својој пракси имали ситуацију да је окривљени учинио административни прекршај управљајући мопедом и због тога му је изречена заштитна мера за све категорије и врсте моторних возила, па му је због тога и ограничено право на рад јер је у питању возач професионалац који управља теретним возилима или аутобусима. Поред тога, у свим земљама у окружењу ова заштитна мера се односи само на одређену врсту и категорију, а не на све врсте односно категорије моторних возила.

Члан 59. Закона заштитна мера обавезног лечења алкохоличара и наркомана из садашњег закона је променила свој назив и на тај начин се ускладила са другим прописима и сада се зове „заштитна мера обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци”.

Чланом 60. Закона из практичних разлога уводи се нова заштитна мера обавезног психијатријског лечења на слободи са могућношћу повремене хоспитализације у установи. Решење је усаглашено са сличним из Кривичног законика, а у погледу трајања прилагођено прекршајима.

Разлози за увођење заштитне мере обавезног психијатријског лечења је постојање правне празнине која егзистира у последњих неколико деценија, а то је ситуација када се у току прекршајног поступка утврди да је окривљени прекршај учинио у околностима када није могао схватити значај свог чињења или нечињења или није могао управљати својим поступцима услед трајне или привремене душевне болести или друге теже душевне поремећености или заосталог душевног развоја. У тим случајевима прекршајни суд је, пошто заштитна мера није била прописана, окривљеног ослобађао кривице јер постоје околности које искључују одговорност окривљеног за прекршај. Такви окривљени, врло често и опасни по своју околину су пуштани на слободу и против њих није могла да се предузме никаква мера у правцу њиховог лечења и враћања урачунљивости. Одредбом којом је прописана ова заштитна мера предвиђене су две врсте психијатријског лечења и то лечење на слободи и у здравственој установи, односно стационару.

Чланом 66. Закона прописује се нова заштитна мера одузимање животиња и забрана држања животиња. Потреба за прописивањем ове заштитне мере произилази из одредби Закона о добробити животиња, односно потребе да се од лица која злостављају животиње оне могу одузети, као и да се лицима која су склона таквом понашању може забранити држање животиња. Прописивањем ове заштитне мере отвара се простор да се посебним законом оваква заштитна мера пропише.

Глава VI ,чл. 71 - 83. Закона садржи одредбе о малолетницима .

У члану 71. Закона увођењем термина „према малолетнику” уместо „против малолетника” отклоњена је законска терминолошка недоследност и на тај начин примерено се одражава суштински однос државе и друштва према малолетницима.

Чланом 72. Закона проширена је одговорност за прекршајно понашање малолетника – детета и на друга лица која врше дужни надзор над дететом, а што је условљено праксом. У

хранитељским породицама и домовима за децу без родитеља надзор над малолетницима врше хранитељи, односно васпитачи, а током боравка деце у предшколским и школским установама, на екскурзијама васпитачи, односно наставници, када родитељ, старатељ или усвојитељ нису у физичкој могућности да врше стални надзор над дететом. Већина прекршаја које чине деца су ситуационог карактера, а не последица васпитне запуштености када одговорност за њихово противправно понашање треба да сноси лице које надзире њихово понашање. Предшколске и школске установе нису само образовне већ и васпитне установе. Закон о основама система образовања и васпитања прописује обавезе ученика, али и одговорност ученика који врши повреду правила понашања када школа има обавезу да у таквим ситуацијама, уз учешће родитеља, односно старатеља или усвојитеља ученика, појача васпитни рад са малолетником одређеним активностима из које обавезе произилази и одговорност у случају непредузимања ових мера.

Члан 73. став 4. Закона предвиђа казнене поене као санкције које се могу изрећи малолетнику имајући у виду да старији малолетник са навршених 17 година живота стиче право на полагање возачког испита и добијање возачке дозволе када као учесник у саобраћају може да буде оглашен одговорним за учињени саобраћајни прекршај за који су кумулативно са казном прописани и казнени поени.

Члан 76. Закона који регулише посебне обавезе које суд може одредити малолетнику, изменом става 2. овог члана рок за извршење посебних обавеза односи се само на посебне обавезе из става 1. тач. 2 – 7. овог члана, јер је нелогично да посебна обавеза извињење оштећеном из ст.1.тачка 1. овог члана траје шест месеци с тим да начин и време извршења ове мере одреди надлежни орган старатељства.

У члану 81. Закона који регулише кажњавање старијих малолетника у ставу 3. брисањем одредбе да се малолетнику неплаћена новчана казна не може заменити затвором у трајању дужем од петнаест дана, извршено је усклађивање са одредбом чл.41. Закона да ће се неплаћена новчана казна изречена према малолетнику принудно наплатити на његовој имовини, имовини његовог родитеља или другог лица задуженог да се о њему стара. Поред тога, малолетнику се казна малолетничког затвора не може изрећи без претходно прибављеног мишљења органа старатељства, па аналогно томе не би могла да се изврши ни замена неплаћене новчане казне у казну малолетничког затвора у поступку извршења без мишљења овог органа. Правноснажна и извршна одлука суда не може се мењати у меритуму у извршном поступку до чега би свакако довело накнадно прибављено мишљење органа старатељства и предлог да се малолетнику не би могла неплаћена новчана казна мењати у казну малолетничког затвора због његове преосетљивости, степена душевне развијености, несразмере замењене новчане казне са врстом и тежином учињеног прекршаја, и других околности које се морају узети у обзир код изрицања казне малолетничког затвора малолетном учиниоцу прекршаја. Ставом 5. као новина уведена је обавеза суда да обавести орган старатељства о изреченој васпитној мери или казни малолетном учиниоцу прекршаја, која је условљена потребом увођења прекршајне евиденције за малолетнике како би орган старатељства могао, на захтев суда, да да предлог за изрицање адекватне мере према малолетнику, којом ће се најбоље постићи сврха преваспитавања, с обзиром да орган старатељства предлог за изрицање одређене васпитне мере или казне заснива не само на околностима под којима малолетник живи, његовим склоностима, личним интересовањима,

степену душевне развијености већ и на чињеници да ли је раније процесуиран, због којих прекршаја, као и какве су му санкције биле изречене.

У члану 83. Закона који регулише дејство пунолетности одредбе су боље и прецизније формулисане у односу на постојећи закон тако што је наведено да ће се ако је малолетни учинилац прекршаја пре или у току прекршајног поступка постао пунолетан примењивати одредбе о малолетницима, осим одредаба о васпитним мерама.

Одредбе чл. 84. и 85. Закона регулишу застарелост .

Чланом 84. Закона прописано је да се прекршајни поступак не може покренути ако протекне две године од дана када је прекршај учињен док вођење прекршајног поступка у сваком случају застарева кад протекне четири године од када је прекршај учињен.

Чланом 85. Закона предвиђено је да се изречена казна и заштитна мера не могу извршити ако су од дана правноснажности пресуде протекле две године, а у сваком случају извршење казне, односно заштитне мере застарева кад протекне два пута онолико времена колико се тражи за извршење казне, односно заштитне мере

У овим одредбама су термилошки учињене измене тако што је појашњено да се ради о застарелости покретања и вођења прекршајног поступка и застарелости извршења казне и заштитне мере. Дакле, термилошки су појашњене ситуације да се застарелост као и у кривичном праву има сматрати у два правца и то као застарелост покретања и вођења прекршајног поступка и са друге стране застарелост извршења казне и заштитне мере.

У складу са потребама праксе, релативни рокови застарелости повећани су на две године имајући посебно у виду да су се још посебно преношењем у надлежност судијама за прекршаје пореских, девизних, царинских и других специфичних прекршаја, изменили услови под којима судије за прекршаје раде. Ови предмети су прилично сложени, а и за постојеће саобраћајне и друге прекршаје су предложено дужи рокови .Сходно овој измени , односно повећању рокова застарелости, искључена је могућност да се посебним законима предвиде још дужи рокови застарелости.

Глава VIII којом почиње Други део закона, у одредбама чл. 86 – 99. Закона садржана су „ Основна начела прекршајног поступка”. Учињене су извесне измене у одредбама којима се прокламује поштовање начела законитости при изрицању прекршајних санкција (чл. 87.) и то због могућности да новчане казне буду одређене прекршајним налогом.

Из истог разлога употпуњена је и одредба чл 88. Закона, а значајније је мењан члан 89. закона где у пуној мери долази до изражаја положај суда као непристрасног у спору у коме учествују две странке (подносилац захтева за покретање прекршајног поступка и окривљени). На тај начин напушта се досадашњи принцип по коме суд по службеној дужности, у некој врсти инквизиторног поступка, утврђује чињенично стање како би донео закониту пресуду. Овакве измене су у складу са трендом већ прихваћеним у новом Законику у кривичном поступку, који се делимично примењује од почетка 2012. године.

То је уједно највећа новина код основних начела прекршајног поступка јер је, како је наведено, уместо досадашњег начела утврђивања истине по коме је суд дужан да истинито и потпуно утврди чињенице које су важне за доношење законите одлуке и да са једнаком пажњом испита и утврди како чињенице које терете окривљеног, тако и оне које му иду у корист, уведено начело доказивања. Дакле, ове би странке требало да имају равноправан положај, тако да би процесни терет требало да лежи и на једној и на другој странци.



Разлог за увођење једног потпуно новог начела је тај што је према сада важећем закону ,за разлику од суда само суд био тај који је био заинтересован да се поступак правилно и законито оконча. За разлику од суда, странке и то како подносилац захтева тако и окривљени, су били сваки на свој начин потпуно незаинтересовани за ток и исход поступка. Подносилац захтева је сматрао да је сав његов посао завршен тиме што је поднео захтев за покретање прекршајног поступка, при том не обезбедивши у одређеном броју случајева ни најмањи доказ за тврдње које износи у поднетом захтеву. То је у пракси значило да је суд приморан да изводи доказ саслушањем нпр. полицајца, да га је позивао и до 10 пута на које се није одазивао нити је своје изостанке правдао, што је неминовно доводило до застарелости прекршајног поступка, и то у већем броју. С друге стране, окривљени се најчешће бранио на тај начин што је избегавао пријем позива и одуговлачио поступак у намери да исти доведе до застарелости. Поред тога, окривљени је оспоравао извршење прекршаја ,а без предлога за извођење доказа који му иду у корист. Све ово заједно чинило је прекршајни поступак неефикасним и то је један од разлога наступања застарелости прекршајног гоњења у великом броју случајева.

За разлику од овога, по новом начелу доказивања, терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка. Суд доказе изводи по правилу на предлог странака, а странка је дужна да прибави доказе чије је извођење предложила. Ово подразумева да странка има обавезу уколико предложи саслушање појединих сведока да њихово присуство и обезбеди на рочишту. У последњем ставу предложеног члана Закон прави изузетак да суд може по службеној дужности прибавити доказе уколико окривљени није у стању да то сам учини или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка. Ово би значило да уколико треба прибавити доказ у корист окривљеног, на пример, да је возило одређеног дана било регистровано, то суд прибавља од органа надлежног за регистрацију возила по службеној дужности.

Сходно новом начелу и укидање првостепених одлука због непотпуно утврђеног чињеничног стања се ограничава, јер другостепени прекршајни суд би овакве одлуке могао по правилу да донесе само уколико је нека од странака предложила и обезбедила извођење доказа, а суд је без оправданог разлога одбио да овакав доказ изведе.

Члан 94. Закона регулише употребу језика у прекршајном поступку , значајно прецизније и у складу Уставом и другим законима.

Глава IX „Органи надлежни за вођење прекршајног поступка”, члан 100-111. Закона регулише у одредбама члана 100-105. Закона надлежност судова за вођење прекршајног поступка. Прекршајни поступак ће моћи да воде искључиво судови. Ово значи да у првом степену прекршајни поступак воде прекршајни судови, а у другом степену Виши прекршајни суд, односно како је у нацрту Закона доследно наведено другостепени прекршајни суд.

Одредбе чл. 106 и 107. Закона регулишу спајање и раздвајање поступка . У важећем Закону о прекршајима институти спајања и раздвајања прекршајног поступка регулисани су у чл. 97. и то, као спајање, само у односу на положај саучесника тако што је прописано да је суд који је надлежан за вођење прекршајног поступка против учиниоца прекршаја надлежан и за вођење поступка против саучесника. У том случају спровешће се, по правилу, јединствен прекршајни поступак и донети једна пресуда. Овакве одредбе су се у пракси показале као недовољне из разлога што се у поступању прекршајних судова указала потреба

за значајно већом употребом института спајања и раздвајања прекршајног поступка у случајевима који нису регулисани важећим законом.

У члану 106. Закона спајање се, осим раније поменуте ситуације саучесништва, односи и на ситуације ако је исто лице окривљено за више прекршаја, ако је више лица окривљено за један прекршај, ако је оштећени истовремено учинио прекршај према окривљеном и ако је више лица окривљено за више прекршаја између којих постоји међусобна веза.

Како је наведених ситуација у пракси прекршајних судова било у већем броју, а из разлога ефикасности и целисходности предложено је да у новом Закону институтом спајања поступка, поред саучесништва, буду обухваћени и наведени случајеви. Смисао одредбе о спајању поступка је у томе да суд може на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или из других разлога, спровести јединствени прекршајни поступак у наведеним случајевима постојања одређене, законом прецизиране, повезаности лица или прекршаја.

Чланом 107. Закона обухваћено је и раздвајање поступка на тај начин што суд може, на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или других важних разлога, одлучити да се прекршајни поступак за поједине прекршаје или против појединих окривљених раздвоји и посебно доврши. Најзначајнија разлика у односу на текст постојећег закона је у томе што је сада предложено да се поступак може раздвојити не само у односу на поједине саучеснике (како је то регулисано у постојећем закону) већ и у односу на поједине окривљене између којих не мора нужно постојати однос саучесништва, а посебно у односу на поједине прекршаје. У пракси прекршајних судова често се дешавало да једно лице буде окривљено за више прекршаја и да се доказни поступак у односу на неке од тих прекршаја заврши брже у односу на остале прекршаје, али да, због изостанка законске норме која се сада предлаже, судија није имао процесну могућност да поступак за те прекршаје раздвоји и раније оконча већ је морао да чека завршетак доказног поступка и по преосталим прекршајима што је било у супротности са начелом ефикасности поступка. Било је чак и екстремних случајева да се нека доказна радња није могла извести из разлога на које судија није могао утицати (немогућност извођења појединог доказа) и да због тога касни и доношење пресуде у односу на већ пресуђене прекршаје. У циљу избегавања такве ситуације у будућности предложена је наведена одредба Закона о прекршајима. Како се у овим случајевима ради о управљању поступком, предлогом Закона прецизирано је да против решења о спајању или раздвајању поступка није дозвољена жалба.

Остале одредбе из Главе IX, затим одредбе из Главе X, члан 112 - 117. „Изузеће”; Глава XI, члан 118 - 125. „Окривљени” ; Глава XII, члан 126. „Оштећени” ; Глава XIII, члан 127. и 128. - „Јавни тужилац и други органи овлашћени за покретање захтева за покретање прекршајног поступка”, нису претрпеле посебно велике измене у односу на постојећи закон, међутим оне су значајне с обзиром да је њихово увођење захтевале потребе праксе.

Глава X, члан 112 - 117. Закона регулисано је изузеће . У односу на текст постојећег закона предложене су следеће измене:

Члан 112. Закона који се односи на основе за изузеће уместо речи које се користе у постојећем закону „изузеће се” предложене су речи „биће изузет” из разлога што судија не одлучује о захтеву за његово изузеће ( не изузима сам себе из поступка) већ то, како је и прописано у члану 117, чини председник суда.

Члан 117. Закона који се односи на одлучивање о захтеву за изузеће додато је да се само жалбом против пресуде, поред решења којим се захтев за изузеће одбија, може побијати и решење којим се захтев за изузеће одбацује (нпр. ако је захтев поднело неовлашћено лице или је захтев поднет неблаговремено – после доношења одлуке). Постојећи закон садржи формулацију „... решење којим се изузеће одбија...“ а предложени Закон о прекршајима „... решење којим се захтев за изузеће одбацује или одбија...“, а ово из разлога што се не одбија изузеће већ поднети захтев за изузеће.

Остале одредбе Закона које се односе на изузеће преузете су из постојећег закона из разлога што у пракси прекршајних судова нису стварале никакве проблеме у примени.

Глава XI, члан 118 - 125. Закона регулише положај окривљеног у поступку. У односу на постојећи закон предложене су следеће измене:

Члан 119. Закона који се односи на браниоца окривљеног, у ставу 2. у којем су наведена лица која окривљеном могу узети браниоца, додато је да браниоца окривљеном, поред лица наведених у постојећем закону, може узети и лице које са окривљеним живи у другој трајној заједници живота. У ставу 4. овог члана прецизирано је да је бранилац дужан да поднесе суду писано пуномоћје (у постојећем закону се користи само реч „пуномоћје“ без прецизирања форме тог пуномоћја иако се из даљег текста закона може закључити да се управо ради о пуномоћју у писаној форми ).

Члан 121. став 2. Закона уз текст преузет из постојећег закона који одређује да представник окривљеног правног лица мора да има писано овлашћење органа који га је одредио за представника наглашено је да то овлашћење не мора да има законски заступник окривљеног правног лица, а ово из разлога што је он по закону овлашћен да представља правно лице, па му за то није потребно посебно писано пуномоћје.

Члан 123. Закона који прописује која лица не могу бити представници правног лица у ставу 2. уз текст преузет из постојећег закона који одређује да представник правног лица не може бити одговорно лице против кога се води поступак за исти прекршај додато је и ограничење ове одредбе које гласи „... осим ако је то лице једино овлашћено за заступање окривљеног правног лица“, а овако је предложено како би се избегла постојећа апсурдна ситуација да у случају једночланих правних лица не постоји могућност одређивања представника окривљеног правног лица из разлога што лице које је једино овлашћено за заступање тог правног лица има положај окривљеног у прекршајном поступку у својству одговорног лица у правном лицу, па не би могао бити и представник правног лица ако би изостала предложена одредба.

Члан 124. Закона у ставу 1. који се односи на кажњавање окривљеног правног лица које на позив суда не одреди свог представника уместо текста постојећег закона „... казниће се...“ предложено је да одредба гласи „... може се казнити...“ из разлога што је целисходније да се поступајућем судији да могућност да сам процени да ли је у конкретном случају оправдано да казни окривљено правно лице прописаном казном. Додат је став 2. (који не постоји у постојећем закону) у којем је прецизирано да жалба против решења о кажњавању окривљеног правног лица, донетог због неодређивања представника на позив суда, не одлаже извршење тог решења. Ова одредба је била неопходна из разлога што је њен изостанак у постојећем тексту стварао у пракси недоумице да ли жалба одлаже извршење решења или не а што је водило одуговлачењу поступка.

Члану 125. Закона који регулише право правног лица и одговорног лица у том правном лицу на браниоца, уз текст постојећег закона додат је став 2. у којем се прецизира да бранилац правног лица и одговорног лица у том правном лицу не може бити лице које је у истом прекршајном поступку имало својство представника правног лица. Ова одредба је увршћена у текст закона како би се избегла и законски регулисала ситуација у којој се једно лице појављује у два својства у истом прекршајном поступку – прво као представник окривљеног правног лица ,а затим и као бранилац;

У осталом делу закона који се односи на положај окривљеног у поступку преузете су одредбе из постојећег закона.

Глава XII, члан 126. Закона регулише положај оштећеног у поступку. У односу на постојећи закон у ставу 1. овог члана предложена је једна измена која се састоји у томе да оштећени у поступку (поред већ постојећих права да подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка; подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинско-правни захтев за накнаду штете или повраћај ствари; изјављује жалбу на пресуду односно решење донете поводом његовог захтева за покретање прекршајног поступка) има и право да подноси доказе на основу којих суд може одредити окривљеном да у току прекршајног поступка не сме прилазити оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја.

У вези са наведеним, у ставу 2. истог члана прописано је да ова процесна мера забране приступа може трајати док трају разлози за њено изрицање а најдуже до правноснажног окончања поступка, а у ставу 3. да се жалба на решење којим се изриче ова забрана приступа подноси у року од три дана од дана достављања решења и не одлаже извршење решења.

Разлог за увођење ове одредбе је у томе да се њом штите они оштећени који су жртва недозвољеног, а често и агресивног понашања окривљеног према њима посебно у случају прекршаја из области јавног реда и мира са елементима насиља у породици.

Глава XII, члан 126. Закона регулише положај оштећеног у поступку. Одредбе о оштећеном се морају посматрати заједно са одредбама које регулишу положај оштећеног као подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка ( Члан 180 ). Све измене и допуне у делу предложеног Закона о прекршајима који се односи на положај оштећеног предложене су у сврху заштите оштећеног и јачања његовог положаја у прекршајном поступку.

Глава XIII, одредбе чл. 127. и 128. Закона регулишу положај Јавног тужиоца и других органа овлашћених за подношење захтева за покретање прекршајног поступка.

Члан 127. Закона у ставу 4. прописује да ће се у случају да је јавни тужилац први поднео захтев за покретање прекршајног поступка тај поступак водити по његовом захтеву, а наставити по захтеву оштећеног или другог органа надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка ако јавни тужилац одустане од захтева. У ставу 5. истог члана прописана је обавеза јавног тужиоца да, ако одустане од захтева за покретање прекршајног поступка, у року од осам дана од дана одустајања од захтева, обавести оштећеног како би наставио поступак.

У члану 128. Закона поред одредбе која је садржана и у постојећем закону, додат је став 2, који прописује обавезу другог органа (осим јавног тужиоца) надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка да обавести оштећеног да ли је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Глава XIV „Поднесци и записници” (члан 129 -135), Глава XV „Рокови и враћање у пређашње стање” (чл.136-139), Глава XVI - „Трошкови прекршајног поступка” (чл.140-148), Глава XVII - „Имовинско-правни захтев” (чл.149-152), Глава XVIII - „Доношење и саопштавање одлука” (чл.153-156) – су језички прецизиране у складу са укупним изменама закона.

У одредбама чл.129 - 135. Закона у оквиру Главе XIV, поднесци и записници, између осталог, термилошки је примерено поступку ранији термин „испитивано лице” сада замењен термином „саслушано лице.” У одредбама о записнику о већању и гласању језички примереније прописује се надлежност другостепеног суда.

У одредбама чл.136 - 139. Закона у оквиру Главе XV, рокови и враћање у пређашње стање, није више предвиђена надлежност органа управе код рокова и одлучивања за враћање у пређашње стање, као и код обавезе плаћања трошкова, трошкова превођења и тумачења и ослобађања од дужности накнаде трошкова. У складу са тим, одређена је надлежност само судова, а и надлежност другостепеног прекршајног суда.

Глава XVI, чл.140 - 148. Закона, трошкови прекршајног поступка, прецизирани су нужни издаци оштећеног као подносиоца захтева и да трошкови поступка падају на терет лица које је оглашено одговорним за прекршај, а да суд сноси трошкове, поред поступка који је обустављен, и за поступак у коме је окривљени ослобођен одговорности, што је исто учињено и код солидарних трошкова и одлучивања о имовинско-правном захтеву.

У члану 148. Закона прописана је сходна примена прописа о накнади трошкова у кривичном поступку. Та одредба је основ за примену одредби одговарајућег подзаконског акта о накнади трошкова у судским поступцима.

Чланом 153. Закона прописане су само врсте одлука које доноси суд у прекршајном поступку, што је у складу са укупним изменама предвиђеним Законом.

Глава XIX, одредбе чл.156 - 166. Закона регулишу достављање писмена и разматрање списка.

Неуспешна достава представља један од највећих проблема прекршајног поступка. У великим градовима, као што су Београд, Нови Сад или Ниш, проценат успешних достава не прелази 20% што последично доводи до неоправдано дугог трајања поступка, као и до честих наступања застаре прекршајног гоњења. Због ових разлога одредбама о достави је поклоњена посебна пажња са циљем њиховог детаљног уређивања, како би се свела на минимум могућност злоупотребе и избегавања пријема у циљу одуговлачења поступка и избегавања прекршајне одговорност.

У члану 156. Закона као новина утврђено је да се достава поред поште и овлашћених достављача, може вршити и преко друге службе овлашћене за доставу, као и да се достава може вршити електронским путем, ако за то постоје технички услови.

Како је утврђено да је садашњи начин доставе преко поште врло неефикасан, при чему због начина наплате услуга пошта и није посебно заинтересована да се достава успешно оконча, овим је створена могућност да се успостави конкуренција те да судови под повољнијим условима ангажују друге службе за обављање ових послова. Поред тога, у пракси прекршајних судова утврђено је да је најнефиксанији вид доставе путем судских достављача. Могућност да се достављање под одређеним условима може вршити и електронским путем предвиђено је како би се уз примену нових технологија достава учинила још ефикаснијом, а све у функцији бржег и економичнијег вођења прекршајног поступка.

Члан 157. Закона одређује када се врши лична достава. Уведена је могућност изузетка од општег правила о личном достављању позива окривљеном и сведоку. Наиме, на основу новог правила из члана 89. Закона да је странка дужна да прибави доказе чије је извођење предложила, чланом 209. став 2. Закона уведена је одредба да се сведоку позив доставља преко странке која је предложила његово сведочење, а само ако то није могуће, непосредно позивање сведока ће обавити суд.

Члан 158. Закона утврђује правило да се лична достава врши, поред адресе на којој је лице пријављено и на адресу које је лице саопштило надлежном органу приликом откривања прекршаја, што је допуна у односу на постојећи закон обзиром да се пракси релативно често јављивала ситуација да стварна адреса лица буде различита од његове регистроване адресе, што је стварало тешкоће у спровођењу доставе.

Одредбама чл.158. и 159. Закона раздвојено је и посебно регулисано достављање на адресу стана и достављање на радном месту.

Чланом 160. Закона регулисано је достављење када се на адреси стана нико не затекне, увођењем новог правила по коме у том случају достављач оставља обавештење да лице коме је писмено упућено треба да га преузме у суду у року који не може бити дужи од 30 дана од дана покушаног достављања. Ставом 2. овог члана регулисано је да ће се по протеку овог рока писмено истаћи на огласну таблу и интернет страницу суда ако за то постоје технички услови. Достављање се сматра извршеним по истеку рока од осам дана од дана истицања писмена на огласну таблу. Ставом 3. овог члана детаљно је регулисана садржина овог обавештења.

У последења два става овог члана утврђени су услови под којим ће се неуспела достава поновити на другу адресу где лица коме се достава има извршити привремено борави. Ова могућност ће се примењивати ако је у питању прва достава у поступку, путем које лице коме се достава врши сазнаје да се поступак води због чега се на њега не односи обавеза да о промени адресе обавести суд.

Члан 161. Закона регулише достављање браниоцу, заступнику и пуномоћнику, на начин да ће се све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу достављати само браниоцу, а ако их окривљени има више, само једном од њих.

Члан 162. Закона регулише садржину потврде о достављању, као и садржину потврде о пријему код електронске доставе.

Члан 163. Закона регулише достављање писмена војним лицима, припадницима полиције и другим лицима на начин како је то и раније било регулисано, у складу са одредбама у кривичном поступку.

Члан 164. Закона регулише достављање писмена државним органима, правним лицима и предузетницима, тако да ће се сматрати да је достављање извршено ако се писмено преда било ком запосленом који се затекне у пословној просторији примаоца. Ако достављање предузетнику није могуће извршити у пословним просторијама, достављање ће се извршити на његову адресу стана ако је позната, на начин прописан чланом. 158. овог закона.

Члан 165. Закона регулише истицање писмена на огласну таблу у случају да дође до промене адресе у току поступка без обавештавања суда о томе.

Члан 166. Закона регулише разматрање и преписивање списка дајући то право свим учесницима у поступку, као и другим лицима са правним интересом у складу са законом. Ово се може односити и на правни интерес у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја уз ограничења предвиђена Законом о заштити података о личности. Разматрање и преписивање списка може се ускратити само ако би се тиме ометало правилно вођење прекршајног поступка или ако је искључена јавност у поступку.

Глава XX, регулише покретање прекршајног поступка.

Члан 167. Закона одређује да се прекршајни поступак покреће решењем суда које доноси на основу: 1) захтева за покретање прекршајног поступка; 2) издатог прекршајног налога поводом кога је поднет захтев за судско одлучивање;

Одредбе чл. 168 - 178. Закона регулишу прекршајни налог. Прекршајни налог представља нови правни институт, уведен овим законом. Прекршајни налог је нашао своју примену у законима већине суседних земаља ( Црна Гора, Хрватска, Босна и Херцеговина, Словенија ), као и у већини европских земаља, у којим је показао врло добре резултате у пракси. Њиме се поједностављује процесуирање блажих прекршаја уз значајно смањење трошкова за државне органе. Како се починиоцима прекршаја издавањем налога нуди могућност да у случају плаћања половине изречене казне у року за добровољно плаћање остваре значајну уштеду, за очекивати је значајно повећање броја добровољно плаћених казни, а самим тим и повећање укупног прихода за буџет Републике Србије по основу наплате ових казни.

Како би се стекли сви потребни услови за његову примену, заједно са неким другим одредбама овог закона, овај институт почео би да се примењује по истеку једне године од почетка примене овог закона. У том периоду спровела би се одговарајућа обука овлашћених органа и обезбедили други услови за несметану примену овог института.

Прекршајним налогом органи управе ће добити ефикасно средство за санкционисање блажих прекршаја, за које је прописан новчана казна у фиксном износу. Издавањем налога овлашћени органи директно ће примењивати законе из своје надлежности с обзиром да налогом изричу новчану казну чија је висина унапред законом одређена. За све друге прекршаје за које је прописана новчана казна у распону или предвиђена нека друга прекршајна санкција, за чије изрицање је неопходна индивидуализација прописане казне уз процену свих конкретних олакшавајућих и отежавајућих околности и чињеница, органи управе ће бити у обавези да надлежном прекршајном суду понесу захтев за покретање прекршајног поступка.

Применом прекршајног налога престаје могућност покретања, вођења и одлучивања у првостепеном прекршајном поступку од стране органа управе, чиме се испуњава важан међународни стандард да се поступци у којима се изричу казнене санкције воде искључиво од стране непристрасног суда уз поштовање процесних права учесника у поступку у складу са међународним стандардима који се односе на вођење судских поступка. Из јуриспруденције Суда за људска права ( *Марести в/с Р.Хрватска* ) произилази закључак да међународно право не прави разлику између прекршајног и кривичног поступка, да вођење једног искључује могућност вођења другог, по правилу *не бис идем*, те да за оба поступка важе исти правни стандарди када су у питању положај и права окривљеног у поступку.

У наведеном периоду од годину дана до ступања на снагу одредби о прекршајном налогу, овлашћени органи ће имати прилику да покрену поступке за измену закона из своје

надлежности са циљем да за блаже прекршаје, за које су сада предвиђене новчане казне у распону, буду прописане новчане казне у фиксним износима, како би се поводом ових прекршаја могли издавати прекршајни налози. На овај начин органи ће моћи да се одреде поводом којих прекршаја ће издавати налоге, а поводом којих покретати поступке пред судом. Важно је напоменути да је у члану 39. став 3. овог закона повећана горња граница новчаних износа који се могу утврдити као казне у фиксном износу, чиме је створена могућност да се фиксном новчаном казном санкционише већи број блажих прекршаја, који би се на даље процесуирали путем прекршајног налога.

Тек ако лице против кога је издат налог сматра да није одговорно за почињени прекршај, по његовом захтеву водиће се поступак пред прекршајним судом. С обзиром да ће се овај поступак пред судом водити по иницијативи окривљеног и у његовом интересу, за очекивати је да окривљени буде савестан у одазивању на судске позиве те да ће активно учествовати у поступку. Тиме би се искључили разлози за одуговлачење поступка и створили услови да суд релативно брзо доднесе одлуку, чиме се доприноси повећању опште ефикасности вођења прекршајног поступка.

Члан 168. Закона регулише услове за издавање прекршајног налога, одређујући да се налог издаје када је за прекршај законом или другим прописом предвиђена новчана казна у фиксном износу те да се у том случају не може поднети захтев за покретање прекршајног поступка. За сваког учиниоца прекршаја издаваће се посебан прекршајни налог с тим да се прекршајни налог не може издати малолетнику. Ако поводом извршења прекршаја по овом закону нема услова за издавање прекршајног налога у односу на правно или одговорно лице у правном лицу, против оба лица биће поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Члан 169. Закона регулише начин издавања прекршајног налога уређујући да ће овлашћени орган, односно овлашћено лице издати прекршајни налог уколико је прекршај из своје надлежности открио: непосредним опажањем полицијског службеника или овлашћеног службеног лица приликом контроле, надзора и прегледа, као и увидом у службену евиденцију надлежног органа; затим увидом у податке који су добијени уз помоћ уређаја за надзор или мерење; приликом инспекцијског или другог надзора прегледом документације, просторија и робе или на други законом прописан начин.

Члан 170. Закона детаљно регулише садржину прекршајног налога, наводећи 16 тачака које садрже: податке о издаваоцу налога, лицу против кога се налог издаје, почињеном прекршају, места за потписе и забелешке, поуке и упозорења лицу против кога се налог издаје и др.

Члан 171. Закона посебно регулише садржину седам различитих поука и упозорења лицу против кога се налог издаје, а која су саставни део налога. Свако од наведених поука и упозорења је везано за конкретан члан закона који то питање регулише. Последњим ставом овог члана одређено је да ће министар надлежан за послове правосуђа ближе уредити посебним прописом образац прекршајног налога. Детаљно регулисање садржине поука и упозорења као саставног дела прекршајног налога урађено је са циљем што једноставнијег коришћења овог института у пракси, како би учесницима у поступку била јасна права и обавезе које поводом издавања налога имају.

Члан 172. Закона уређује начине уручења и достављања прекршајног налога, одређујући да се прекршајни налог састоји од оригинала и две копије, при чему се оригинал уручује лицу против кога се издаје прекршајни налог, а копије задржава орган који издаје



прекршајни налог. Прекршајни налог се уручује присутном лицу за кога се сматра да је учинило прекршај у моменту откривања прекршаја. Лице против кога је издат прекршајни налог својим потписом на одговарајућем месту у налогу потврђује његов пријем.

Ако је лице за кога се сматра да је учинило прекршај одсутно и када околности откривања или природа прекршаја то захтевају, достављање прекршајног налога ће се извршити путем поште или доставне службе овлашћеног органа, у складу са одредбама о достављању из овог закона. Ако присутно лице против кога се издаје прекршајни налог одбије да прими налог, службено лице ће га упозорити на последице одбијања пријема, унети у налог забелешку о одбијању пријема, дан и час када је пријем одбијен, чиме се сматра да је прекршајни налог уручен.

У циљу бржег поступања суда, посебним ставом је регулисано да ако лице против кога се издаје прекршајни налог изјави да ће захтевати судско одлучивање о налогу, орган који издаје налог може у договору са надлежним судом, приликом издавања налога одредити датум претреса, о чему је дужан да у налог унесе забелешку о заказаном претресу и одмах а најкасније првог наредног радног дана о томе обавести надлежан суд. Сматраће се да је окривљени, који је благовремено поднео суду потписан примерак налога као захтев за судско одлучивање, одустао од свог захтева, у смислу члана 175. овог закона, ако се не појави на овако заказаном претресу, а свој изостанак не оправда.

Члан 173. Закона регулише да лице против кога је издат прекршајни налог прихвата одговорност за прекршај плаћањем половине изречене казне у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога, чиме се ослобођа плаћања преосталог износа изречене казне. Одредбе става 2. овог члана регулишу да ако лице против кога је издат прекршајни налог у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога не плати изречену казну или не поднесе захтев за судско одлучивање о издатом прекршајном налогу, сматраће се да је прихватио одговорност пропуштањем, а прекршајни налог ће постати коначан и извршан.

Последњи став овог члана одређује да лице против кога је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне.

Члан 174. Закона регулише поступак по захтеву за одлучивање од стране суда, одређујући да лице против кога је издат прекршајни налог уколико не прихвата своју одговорност може надлежном суду у року од осам дана од пријема прекршајног налога, лично или путем поште, да достави потписан прекршајни налог, који под овим условима представља захтев за судско одлучивање о прекршајном налогу. Лице против кога је издат прекршајни налог достављањем захтева за судско одлучивање надлежном суду стиче својство окривљеног у прекршајном поступку. Ако окривљени суду достави захтев за судско одлучивање путем поште, уз потписан прекршајни налог може приложити и своју писану одбрану и доставити или предложити доказе.

Суд је обавезан да одмах након завођења предмета испита захтев за судско одлучивање донесе решење о покретању поступка и позове орган који је издао прекршајни налог да се у року од осам дана изјасни и достави или предложи доказе о учињеном прекршају.

Ако суд утврди да је окривљени који је захтевао судско одлучивање одговоран за прекршај, својом одлуком ће га обавезати да новчану казну из прекршајног налога плати у пуном износу као и да надокнади судске трошкове.

Члан 175. Закона регулише да окривљени који је поднео захтев за судско одлучивање може од тог захтева одустати најкасније на првом рочишту. Такође ће се сматрати да је окривљени одустао од захтева за судско одлучивање ако се не одазове позиву суда на саслушање или на претрес, а свој изостанак не оправда. У овим случајевима, суд ће решењем утврдити да је прекршајни налог коначан и извршан и окривљеног обавезати да плати настале трошкове прекршајног поступка, а изречену новчану казну унеће у регистар новчаних казни. Против овог решења окривљени има право жалбе у року од осам дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Члан 176. Закона регулише испитивање захтева за судско одлучивање. Суд ће решењем одбацити неблаговремен или непотписан захтев за судско одлучивање. Против овог решења окривљени има право жалбе у року од осам од дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Решењем којим суд одбацује захтев за судско одлучивање прекршајни налог постаје коначан и извршан, а изречену новчану казну суд ће унети у регистар новчаних казни. Ако суд не одбаци захтев за судско одлучивање донеће решење о покретању прекршајног поступка.

Посебно је регулисано ако је прекршајни налог, поднет као захтев за судско одлучивање, нечитак или не садржи све потребне податке за поступање суда, суд ће пре доношења решења о покретању поступка затражити од органа који је издао прекршајни налог да га у року од осам дана уреди. Ако овлашћени орган у остављеном року не поступи по захтеву суда и не отклони недостатке, суд ће поступити као са неуредним захтевом за покретање прекршајног поступка из члана 182. овог закона.

Члан 178. Закона регулише издавање прекршајног налога лицу које нема пребивалиште на територији Републике Србије или које не може да докаже свој идентитет. Ако му је издат прекршајни налог у радно време банке или поште, наложиће му се да изречену казну уплати одмах преко банке или поште. Уколико је учиниоцу прекршаја издат прекршајни налог ван радног времена банке или поште или ако је прекршај учињен ван насељеног места, новчана казна ће му се наплатити на лицу места уз издавање потврде у којој је наведен и износ поштарине који је учинилац прекршаја дужан да плати на лицу места, а овлашћени службеник ће првог наредног радног дана уплатити новац преко поште. Ако учинилац прекршаја не плати новчану казну, сматраће се да је поднео захтев за судско одлучивање и одмах ће се довести пред надлежни суд. Уколико није могуће учиниоца прекршаја одмах довести пред суд, тада представник овлашћеног органа може предузети мере из члана 199.став 1. овог закона.

Одредбе чл. 179 - 185. Закона регулишу захтев за покретање прекршајног поступка пред судом. Прекршајни поступак се покреће решењем на основу поднетог захтева за покретање прекршајног поступка и издатог прекршајног налога поводом којег је поднет захтев за судско одлучивање. У предложеном тексту измењене су поједине одредбе које се тичу садржине захтева за покретање прекршајног поступка где се за физичко лице као обавезан елемент тражи место и адреса запослења физичког лица, а за правно лице порески идентификациони и матични број.

Новина у предложеном тексту је да је подносилац захтева обавезан да у захтев унесе податак о томе да ли је покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја која су предмет захтева. Ово је значајно да у казним поступцима не би било повређено правило *ne bis in idem*, односно да се за исто дело које обухвата обележја прекршаја не суди и у прекршајном и кривичном поступку, а то се наравно односи и на поступке за привредни преступ. У закон су уграђене одредбе о обавези прекршајног суда да уколико сазна да се за дело које обухвата обележје прекршаја поступак не покреће, него се списи предмета уступају надлежном суду. Ова обавеза постоји у свакој фази вођења прекршајног поступка.

Поред обавезних елемената прописани су и факултативни елементи захтева за покретање прекршајног поступка који би били од помоћи прекршајном суду приликом вођења прекршајног поступка, а нарочито код достављања и код извршења.

У члану 180. Закона предложени текст у односу на текст постојећег закона садржи измене у ставовима 5. и 6. У ставу 5. овог члана уместо подношења прекршајне пријаве од стране оштећеног надлежном јавном тужиоцу и наглашавања да оштећени може, ако јавни тужилац то не учини, сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка, предложено је да се прекршајна пријава оштећеног поднета надлежном органу (дакле: не само јавном тужиоцу него било којем надлежном органу) може, под условима из тог Закона, ако овлашћени орган сам не иницира покретање прекршајног поступка, сматрати захтевом за покретање прекршајног поступка. У ставу 6. овог члана прописана је обавеза органа надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка (за разлику од постојећег закона у којем се та обавеза односи само на јавног тужиоца) да писмено обавести оштећеног да ли је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Глава XXI, чл. 186. - 199. регулише мере за обезбеђење присуства окривљеног у поступку.

Назив члана 190. Закона измењен је у односу на постојећи закон тако што уместо досадашњег назива „привођење учиниоца прекршаја” нови назив који је прикладнији гласи „привођење осумњиченог за извршење прекршаја пре покретања прекршајног поступка”, а из разлога што постоји обавеза поштовања презумције невиности.

Измењен је назив члана 193. Закона у односу на постојећи закон тако што уместо досадашњег назива „Задржавање лица под дејством алкохола и других омамљујућих средстава”, нови назив гласи „Задржавање лица под дејством алкохола и других психоактивних супстанци”, а из разлога што је овај термин прикладнији и усклађенији са новом терминологијом.

Члан 199. Закона којим је прописано „задржавање личне исправе” уместо формулације из постојећег закона „задржавања путне исправе”, чиме је дата могућност суду да поред путне исправе (пасоша) може одузети и други идентификациони документ од лица за које постоји опасност да одласком са територије РС може осујетити извршење пресуде, посебно из разлога што постоје и билатерални споразуми са земљама чланицама Европске уније о преласку границе са личном картом, па се од ових лица може одузети идентификациони документ са којим су ушли у Републику Србију, а у циљу извршења казне.

Глава XXII, чл. 200 - 206. Закона регулише саслушање окривљеног .

Члан 200. став 5. Закона има за циљ да се употпуне подаци о окривљеном који се први пут саслушава (јединствен матични број грађана, број динарског и девизног рачуна, адреса

електронске поште), да би се касније уколико исти буде оглашен одговорним, и кажњен и добровољено не плати изречену казну, олакшао поступак извршења, односно поступак принудне наплате.

Такође, додат је став 6. у члану 200. Закона који је прописао могућност да уколико окривљени на саслушању да нетачне и непотпуне податке из ст. 5. (податке који су везани за његову личност) може бити кажњен новчаном казном у износу до 50.000 динара, која се може опозвати ако након одлуке о кажњавању да тачне податке. Циљ је да се прекршајни поступак приближи кривичном поступку, обзиром да су одредбе о кажњавању окривљеног уколико не да тачне податке које су везане за његову личност, прописане и у кривичном поступку.

Чланом 201. Закона се прописује саслушање представника окривљеног правног лица. Прописано је да ће се представник окривљеног правног лица када се први пут саслушава питати за назив седишта окривљеног правног лица, лично име представника и функцију, односно послове које обавља у правном лицу, бројеве пословних рачуна правног лица, ПИБ и матични број правног лица и да ли је правно лице осуђивано за кривично дело, привредни преступ или прекршај. Прописивањем овог члана дата је могућност да се употпуне подаци о окривљеном правном лицу и да се олакша поступак извршења уколико правно лице буде оглашено одговорним и кажњено.

Глава XXIII, члан 207 - 216. Закона регулише саслушање сведока.

Чланом 209. став 2. Закона прописано је да се сведоку позив доставља преко странке која је предложила његово сведочење, а уколико то није могуће, суд ће га непосредно позвати. Овакво решење је предвиђено у циљу ефикаснијег вођења поступка и сходно члану 89. ст. 4. Закона којим је прописано да је странка дужна да прибави доказе чије извођење је предложила.

Члан 215. став 4. и 5. Закона изричито се забрањује суочење малолетног лица као сведока са окривљеним уколико малолетно лице нема навршених 14 година, односно ограничава ову могућност уколико се ради о малолетницима (од 14-18 година) у смислу прописивања забране суочавања ове узрасне категорије са окривљеним уколико је услед природе прекршаја, последица и других околности ово лице посебно осетљиво или се налази у посебно тешком душевном стању, а све у складу са одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичног дела и кривично-правној заштити малолетних лица, као и обавезом суда да у свим активностима које предузима у поступку према малолетнику мора да се руководи интересима и добробити малолетника.

У члану 216. Закона у односу на постојећи закон додат је став 2. којим је прописано да ако се службено лице овлашћеног органа који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка не одазове позиву суда да буде саслушан у својству сведока, а свој изостанак не оправда, суд може одустати од његовог саслушања што је у складу са чл. 89. став 2. Закона којим је прописано да је терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности на подносиоцу захтева, па је он дужан да обезбеди присуство свог службеног лица. На овај начин ефикасније ће се водити прекршајни поступак, а део одговорности за застаривање прекршајних поступака сносиће и подносиоци захтева

Глава XXIV, чл. 217 - 225. Закона регулише увиђај и вештачење.

Чланом 217. став 1. и 2. Закона прописано је да ће се увиђај као значајна процесна радња извршити на предлог странака, а изузетно суд ће по службеној дужности извршити

увиђај ако окривљени није у стању да предложи прибављање овог доказа или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења прекршајног поступка, што је све у складу са чланом 89. став 4. Закона, да суд изводи доказе на предлог странака.

Члан 218. Закона прописује да се вештачење као значајна процесна радња одређује на предлог странака, а изузетно суд ће по службеној дужности извршити вештачење ако окривљени није у стању да предложи прибављање овог доказа или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења прекршајног поступка, што је све у складу са чланом 89. ст.4. Закона, да суд изводи доказе на предлог странака.

У члану 223. став 3. Закона прописана је обавеза суда да странкама у поступку достави писмени налаз и мишљење вештака по коме се могу изјаснити у року од 15 дана, што има за циљ приближавање процесним законима из редовних судова (кривични поступак).

Глава XXV, чл. 226 - 232. Закона регулишу претресање просторија и лица. Ове одредбе у односу на постојећи закон нису претрпеле посебне измене.

Члан 232. став 1. Закона прописује да ће се привремено одузети предмети, односно новац добијен продајом, вратити власнику када се прекршајни поступак не завршава пресудом којом се окривљени оглашава одговорним, а не само како је то прописано сада важећим Законом у случају обуставе поступка, а ово из разлога што се поступак поред обуставе може завршити и пресудом којом се окривљени ослобађа од одговорности.

Глава XXVI, чл. 233 - 238. регулишу споразум о признању прекршаја.

Изменама Закона о прекршајима из 2009. године уведен је поступак о признању кривице у глави XXVII а по угледу на сличан у Законику о кривичном поступку. С обзиром на то да су прекршаји већином формални деликти, односно да је већ у моменту предузимања чињења или пропуштања дужне радње очигледно да ли прекршај постоји или не, имало је више смисла предвидети да се ради о поступку признања прекршаја. У складу са тим измењен је назив главе, а одредбама члана 233. став 4. Закона је омогућено да овакав споразум буде закључен до доношења првостепене одлуке.

Споразум није могућ у вези са прекршајем за који је издат прекршајни налог, јер би то значило селективност при издавању тих налога.

У члану 234. Закона детаљније је прецизиран садржај споразума о признању прекршаја и предвиђено је да се у сваком случају рочиште на коме се постиже овакав споразум одржава без присуства јавности.

Глава XXVII, чл. 239 - 243. Закона регулишу претрес. Ове одредбе у односу на текст постојећег закона садрже значајне измене.

У члану 239. Закона који се односи на одређивање претреса, у односу на постојећи закон додат је став 1. који регулише да се претрес одређује када суд оцени да је то потребно ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања. Увођење ове одредбе је било неопходно зато што је услед њеног изостанка до сада, чак и међу судијама прекршајних судова, било несагласности да ли је претрес обавезна радња у прекршајном поступку по сваком предмету или не, па како се на основу анализе других одредаба Закона о прекршајима може закључити да није, било је неопходно наведену недоумицу и законски разрешити регулисањем и прецизирањем одредбе из става 1. овог члана.

У члану 242. Закона који се односи на ток претреса, у односу на постојећи закон додата су два нова става: став 2., у којем је прописано да суд о извођењу доказа саслушањем

сведока, вештака и других доказа одлучује решењем, и став 4., у којем је дато овлашћење суду да у току поступка може опозвати донето решење о извођењу појединог доказа. Ово су веома значајне измене зато што су судије, у недостатку овакве законске формулације, до сада биле у ситуацији да једном започету доказну радњу морају изводити све док је не изведу или док не наступи немогућност извођења те радње или до наступања застарелости вођења поступка. У пракси прекршајних судова често се дешавало да судија започне извођење неке доказне радње из разлога што је то у том тренутку поступка сматрао неопходним, али да у каснијем току поступка, на основу других изведених доказа, дође до закључка да извођење наведене доказне радње није неопходно за потпуно и правилно утврђење чињеничног стања. У тој ситуацији, при недостатку сада предложених допуна, морао је изводити започету радњу без обзира на његов суд да ли је то неопходно или не, а у противном, када се дешавало да судија одустане од започете радње, такве одлуке су укидане у поступку по жалби од стране другостепеног прекршајног суда. Искључиви разлог за увођење ове допуне је давање могућности поступајућем судији да, у циљу ефикасности и економичности, управља поступком у складу са прецизнијим законским одредбама.

Члан 242. Закона у односу на постојећи закон допуњен је последњим ставом који одређује која лица потписују записник о претресу тако што је предложено да, осим судије и записничара, како је то било регулисано и постојећим законом, записник о претресу потписују и присутне странке и бранилац. Ова допуна је предложена како би се на формалан начин (потписивањем записника од наведених лица) оснажила веродостојност и истинитост садржине тог записника и избегла могућност да странке и браниоци у даљем току поступка оспоравају ток претреса, њихово присуство на претресу и садржину записника о претресу.

Члан 243. Закона који регулише право странака на претресу у односу на постојећи закон допуњен је ставом 2. овог члана на тај начин што је прецизирано да овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева само у погледу чињеничног описа прекршаја. У постојећем закону постоји одредба да овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева без прецизирања у ком делу што може да доведе до правне несигурности и неизвесности када би остала таква одредба без предложене допуне.

Глава XXVIII, члан 244. Закона регулише одржавање реда током поступка пред судом. У односу на текст постојећег закона предложена је измена која се састоји у томе да је уместо набрајања лица која подлежу мерама које судија може применити наведено да се то односи на странке у поступку и друга присутна лица, а најважнија измена састоји се у томе да је предложено да и окривљени може бити кажњен новчаном казном за ометање реда ако опомена буде неуспешна што по постојећем закону није могуће већ окривљени може само бити удаљен, а остала лица могу бити и кажњена новчаном казном. Постојећа одредба није имала никакво оправдање из разлога што се најчешће управо и догађа да окривљени омета ред, а само претња удаљењем није била довољна нити је могла превентивно утицати на окривљеног да се тако не понаша. Осим тога не постоји ниједан разлог да сва лица која ометају ред на суђењу не буду у истом правном положају по питању санкција за ометање реда, а у прилог томе је и принцип једнакости грађана пред законом.

Поред наведеног, у ставу 4. овог члана предложена је допуна која се састоји у томе да се пуномоћнику или браниоцу који после казне продужи да нарушава ред може ускратити даље заступање односно одбрана решењем. У тексту постојећег закона не постоји одредба о

форми одлуке којом се врши ово ускраћивање права, па се показала потреба да се то законски регулише.

Глава XXIX, члан 245. Закона регулише прекид поступка. Измена текста постојећег закона састоји се у томе да је брисана тачка 3. постојећег закона која прописује да ће судија решењем прекинути поступак ако је за исто дело против окривљеног покренут кривични поступак када прекид траје до доношења правноснажне судске одлуке у кривичном поступку. Ова измена је предложена из разлога што, узимајући у обзир чињеницу да су и кривични суд и прекршајни суд судови који поступају у поступку који се води за кажњива дела, у складу са општеприхваћеним правилом „ne bis in idem“ не могу истовремено постојати, што значи ни бити започета, та два поступка тако да не може доћи ни до прекида прекршајног поступка. У вези са овим је и обавеза подносиоца захтева да приликом подношења захтева за покретање прекршајног поступка наведе да ли је против окривљеног покренут кривични поступак.

Глава XXX, чл. 246-257. Закона регулишу пресуду. Члан 246. (раније члан 214.) Закона прописује да се поступак окончава доношењем пресуде или решења.

Новина је да је одредба допуњена утолико што је предвиђено да се поступак окончава и доношењем решења за малолетног учиниоца прекршаја. Раније је та врста одлуке била изостављена, а сада су комплетиране одредбе о одлучивању и врстама донетих одлука за све учиниоце прекршаја, па и малолетна лица. Ова одредба регулише да се прекршајни поступак завршава доношењем осуђујуће пресуде, ослобађајуће пресуде, односно решењем којим се поступак обуставља, односно решењем којим се малолетнику изриче васпитна мера.

Члан 247. (раније члан 215.) - у ставу 2. Закона брисан је “орган управе” јер се цео закон односи на поступак који води само прекршајни суд, а не и орган управе. Новина је став 4. овог члана да уколико престане да постоји правно лице, подносилац захтева може усмерити захтев против његовог првог следбеника. У вези са тим, велики број предмета је завршаван застаром или обуставом из других разлога због разних статусних промена правних лица.

Члан 248. (раније чл.216) Закона обухвата случајеве због којих се прекршајни поступак обуставља решењем и није мењан у односу на постојеће решење, осим што решење доноси прекршајни суд.

Члан 249. (раније чл.217) Закона који регулише доношење пресуде којом се окривљени оглашава одговорним остљао је непромењен, као и одредбе члана чл. 250 (раније чл.218) који је терминолошки уређен.

Члан 251. (раније чл.219) Закона је непромењен члан који прописује елементе изреке пресуде којом се окривљени оглашава кривим;

Члан 252. (раније чл.220)- Закона, одредбе о објављивању пресуде, прецизира ситуације када се пресуда објављује или доставља у две ситуације: када су окривљени и подносилац захтев присутни и одсутни, што до сада није било довољно прецизирано.

Члан 253. (раније чл.221) Закона је непромењен у погледу одредбе која се односи на доношење пресуде за више прекршаја.

Чланом 254. (раније чл.222) Закона прецизирана је садржина писано израђене пресуде.

Члан 255. (раније чл.223) Закона прецизиран је став 2. допуном да се исправка односи и на друге врсте одлука које доноси суд.

Члан 256. Закона регулише достављање пресуде учесницима у поступку, а члан 257. Закона усмено саопштене пресуде .

Глава XXXI, чл. 258 – 279. Закона регулише редовни правни лек.

Члан 258. Закона је допуњен у односу на одговарајућу одредбу важећег закона утолико што се жалба изјављује и на решења суда, а не само на пресуду као врсту одлуке. Другостепени прекршајни суд одлучује о свим жалбама изјављених против одлука прекршајних судова, а у прелазном периоду до почетка примене одредаба новог ЗОП-а у целисти, и по жалбама на одлуке органа управе преузетим од стране прекршајних судова, као и по предметима за које тече поступак покренут од стране органа управе, до окончања.

Ово из разлога, што прекршајни судови не би требало да одлучују по жалбама већ другостепени суд који заузима и ставове, а имајући у виду да се у поступку по жалби одлучује о битним повредама, повреди материјалног права, односно о пропустима приликом доношења првостепених одлука. Сложеност предмета изискује да се о жалбама одлучује у већу, а не да о њима одлучује судија појединац .

У Члану 259. Закона- новина је што жалбу може изјавити шири круг лица који је везан за личност окривљеног (чл.255. ст.1 и 2. Закона) и бранилац од дана када му је уручена пресуда, без обзира да ли је исту примио окривљени. Ово из разлога што је у пракси било много манипулација избегавањем пријема одлука или су окривљени и бранилац примали одлуке у различитим периодима, па се тако одуговлачило до застарелости или се суд доводио у ситуацију да о истој ствари одлучује по две жалбе у различито време. На овај начин, овом одредбом ће се избећи ова ситуација из праксе, те како је адвокат стручно лице као бранилац, све одлуке од којих зависи и поступак по жалби, уколико окривљени има браниоца, тећи ће од момента кад он прими одлуку суда

Члан 264. Закона регулише битне повреде одредаба прекршајног поступка. Досадашња тачка 15. важећег закона у члану 260. у делу кад је изрека одлуке неразумљива , постаје тачка 14; досадашња тачка 3 (ако окривљени није саслушан у поступку, осим случајева из члана 85 став 3. Закона, када испитивање окривљеног није нужно за утврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке и члана 162. став 8. Закона, ако за утврђивање чињеничног стања присуство окривљеног није неопходно, ранијег ЗОП-а) пренета је у релативно битне повреде тј. у члан 264 став 2. нацрта Закона о прекршајима. Ово из разлога што су бројне првостепене одлуке од стране Вишег прекршајног суда укидане због повреде чл.85. и 162. старог Закона, због повреде права на одбрану окривљеног у судском поступку, а управо су окривљени избегавали одазивање на позиве суда и на све начине опструирали и избегавали поступак, одуговлачењем и до застарелости. Стога нема ни разлога да се првостепена одлука укида на ову околност, као апсолутно битна повреда, већ као релативна, при чему се не угрожавају људска права у судском поступку у односу на окривљене као странке у поступку (члан 85. став важећег закона је сада по овом нацрту чл.93 ст.3 , а чл.162. став 8 је сада члан 187 ст.7 Закона о прекршајима)

Члан 269. Закона прецизира врсте одлука које доноси другостепени суд, као и начин одлучивања у члану 270. Закона.

Члан 274. Закона прецизира у којим се случајевима одлучује преиначавањем првостепене пресуде, што досадашњим чланом није јасно предвиђено, а у члану 275. Закона је прецизирано .

Глава XXXII, чл. 270 - 290. Закона, ванредни правни лекови.



Чл. 280-284. Закона регулише захтев за понављање прекршајног поступка.

Члан 280. Закона употпуњен је у ставу 2. тачки 3. утолико што је предвиђено да се прекршајни поступак може поновити ако се утврди да је лице које је кажњено за прекршај за исту радњу већ једном кажњено за прекршај, привредни преступ или кривично дело. Ово има посебан значај код кажњавања правних и одговорних лица јер су казне огромне. Уколико је лице већ правоснажно кажњено, онда та чињеница искључује казну у прекршају и у складу са ставовима Европског суда за људска права.

Такође, допуњене су и одредбе става 1. тачка 5. и 6. овог члана ако окривљени стекне могућност да употреби одлуку Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права, као и ако је Уставни суд, у поступку по Уставној жалби, утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у прекршајном поступку а то је могло да буде од утицаја на доношење повољније одлуке по окривљеног

Чланом 281. Закона је прецизиран рок за подношење овог ванредног правног лека тако што је предвиђено да се захтев подноси у року од 60 дана од дана када је странка сазнала за постојање чињеница и околности због којих се прекршајни поступак завршен правоснажном одлуком може поновити (члан 280. Закона) с тим да се захтев за понављање поступка не може поднети по протеку рока од две године од дана кад је одлука поводом које се тражи понављање поступка постала правоснажна. Решење у важећем Закону о прекршајима је да се захтев за понављање прекршајног поступка може поднети у року од годину дана од дана правоснажности одлуке.

Чл. 285-290. Закона регулишу други ванредни правни лек - захтев за заштиту законитости.

Из члана 285. Закона брише се став 3. јер више није прописан ванредни првни лек “захтев за ванредно преиспитивање превоснажне одлуке” који је у овим одредбама био наведен као разлог због којег се не може подићи захтев за заштиту законитости ако је Врховни касациони суд решавао по захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде.

У члану 285. Закона су прецизирани случајеви када се може подићи захтев, поред осталог ако је примењен закон за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Глава XXXIII, чл. 291 - 300. Закона регулишу поступак према малолетницима. Одредбе које се тичу малолетника су садржане у два дела овог предлога закона. Поред наведених одредби које регулишу поступак, раније су већ објашњене најбитније новине које се тичу положаја малолетника у прекршајном поступку, садржаних у одредаба из Главе V, од чл. 71 - 83. овог Закона.

Одредбом члана 291. став 2. Закона о прекршајима прописано је да ће се у прекршајном поступку према малолетнику сходно примењивати одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних деа и кривичноправној заштити малолетних лица ако другачије није прописано овим законом.

Члан 292. Закона уводи измену да прекршајни суд може малолетнику изрећи укор или новчану казну и без мишљења органа старатељства ако овај орган не достави своје мишљење у року од 60 дана, водећи рачуна о душевној развијености малолетника, осетљивости и његовим својствима. Суд мора прецизно изнети разлоге у односу на малолетника као

учиниоца прекршаја, у односу на сам прекршај, на одговорност малолетника, као и у односу на чињенице због којих је изрекао управо ту меру, као повољнију за малолетника, а не неку другу.

Члан 293. Закона увођењем одредбе да се малолетнику не могу достављати писмена истицањем на огласну таблу суда штите се његови интереси, што је у духу и међународних правила да у свим активностима, које се тичу малолетника, без обзира да ли их предузимају установе социјалног старања или други административни органи или судови, најбољи интереси малолетника морају бити од првенственог значаја.

Члан 297. Закона, нецелисходност покретања прекршајног поступка не може се доследно примењивати у пракси, јер Закон о прекршајима не садржи одредбе о припремном поступку. Овај институт преузет је из Закона о малолетним учиницима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетника, којим је чланом 64 прописано које све чињенице морају да се утврде и ко све мора учествовати у припремном поступку. Припремни поступак се покреће на захтев јавног тужиоца за малолетнике о коме одлучује судија за малолетнике надлежног суда након утврђивања чињеница које се односе на кривично дело, узраст малолетника, његову зрелост, прилике у којима живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања. Прекршајни суд не може на основу захтева за покретање прекршајног поступка надлежног органа да предузима претходне процесне радње, а пре доношења решења о покретању прекршајног поступка, нити може само на основу њега да утврди природу прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, ранији живот малолетника и његова лична својства. Осим тога, судије прекршајних судова немају посебна знања из области права детета и преступништва, а која имају судије, јавни тужиоци и адвокати за малолетнике. Ове околности, у прекршајном поступку, суд утврђује на основу мишљења органа старатељства, саслушања малолетника, саслушања родитеља, старатеља или усвојитеља, као и других лица која могу пружити потребне податке. Предузимање процесних радњи у прекршајном поступку по поднетом захтеву могуће је само по доношењу решења о покретању прекршајног поступка. Из тих разлога уведен је институт нецелисходност вођења прекршајног поступка уместо института нецелисходност покретања прекршајног поступка, а што је условило и измену одлуке коју ће суд донети. Када утврди да није целисходно вођење прекршајног поступка прекршајни суд ће донети решење о обустави прекршајног поступка због нецелисходности, а не решење о одбачају захтева за покретање прекршајног поступка због нецелисходности.

Чланом 298. Закона прописано је да у прекршајном поступку према малолетнику суд доноси решење којим малолетном учиниоцу прекршаја (млађем или старијем) изриче неку од васпитних мера или пресуду којом старијем малолетнику изриче новчану казну или казну малолетничког затвора. Васпитне мере (мере упозорења и усмеравања: укор и посебне обавезе, и мере појачаног надзора), као и новчана казна и казна малолетничког затвора су врсте санкција које се могу изрећи малолетном учиниоцу прекршаја. Стога је било неопходно усклађивање тако што ће лица овлашћена по закону на изјављивање жалбе против одлуке суда донете у поступку према малолетнику имати то право и против одлуке суда којом је изречена васпитна мера, а не само против судске одлуке којом је малолетнику изречена казна.

Члан 329. став 3. Закона прописује да се у прекршајном поступку старијем малолетнику изузетно може изрећи казна малолетничког затвора за учињени тежи прекршај,

због чега је било неопходно увести одредбу о рехабилитацији малолетног учиниоца прекршаја сходно одредби става 2. овог члана, чиме је извршено и усклађивање са одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетника.

Глава XXXIV, чл. 301 – 306. Закона регулише право неоправдано кажњеног или неосновано задржаног лица на накнаду штете. Направљена је јаснија разлика између лица овлашћених на накнаду штете увођењем термина неоправдано кажњени. У овим одредбама нису учињене неке суштинске интервенције осим извесних термиолошких појашњења. Предвиђена је сходна примена одредаба Законика о кривичном поступку које регулишу исти институт изузев што су у Закону о прекршајима регулисани рокови застаривања потраживања накнаде штете, а регулисано је и претходно обраћање овлашћеног лица министарству надлежном за послове правосуђа ради споразума о постојању штете и висине накнаде.

Глава XXXV, чл. 307 - 323. Закона регулише извршење одлука.

Поред доставе, наплата новчаних казни представља други највећи проблем прекршајног поступка. Досадашња пракса прекршајних судова указује да се наплата новчаних казни од физичких лица и предузетника готово искључиво врши тек под претњом извршења казне затвора, а након што се спроведе поступак замене неплаћене новчане казне казном затвора. Ово често доводи до наступања застаре извршења казне, а када би се казна и наплатила, досуђени трошкови поступка су по правилу остајали ненаплаћени, обзиром да се они не могу заменити казном затвора и тако падали на терет судова. На овај начин замена казне је постала редовно средство принудне наплате, без покушаја са стварном принудном наплатом, без обзира да ли су за то постојали реални услови или не.

У последње време, услед све јаче економске кризе све већи број грађана радије пристаје на извршење затворске казне него на плаћање новчане казне, чиме се трошкови државе значајно повећавају уместо да се наплатом новчаних казни остварује реалан приход. Поред тога, с обзиром да су затворски капацитети недовољни, постоји релативна опасност да многи учиниоци прекршаја, чекајући да буду позвани на издржавање због наступања застарелости никад и не издрже затворску казну, док дуг по основу изречене новчане казне и трошкова поступка никад не буде наплаћен. С обзиром да се у пракси прекршајних судова претња затворске казне показала као најефикасније средство за наплату новчаних казни од стране физичких лица, овим предлогом законом замена није укинута већ је регулисана као једна опција која равноправно са другим средствима принудне наплате стоји на располагању суду. Намера је да судови у сваком конкретно случају ценећи разлоге целисходности и ефикасности одлучују на који начин ће приступити извршењу неплаћене новчане казне. На овај начин судови ће морати да размотре све могућности за принудну наплату пре него што одлуче о евентуалној замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

У поступку принудне наплате по одредбама важећег закона, када су у питању правна лица или физичка лица код којих замена у затворску казну није могућа, прекршајни судови су принуђени да се ослањају на рад других органа или редовних судова. Тако поступак принудне наплате новчане казне и других новчаних износа над покретним и непокретним стварима физичких лица поједини прекршајни судови су покретали пред редовним судовима, у својству повериоца, по одредбама закона који регулише поступак извршења и обезбеђења. Други прекршајни судови, у недостатку адекватног упутства овај поступак нису

ни покретали, сматрајући да се ради о наплати јавног прихода те да је за то надлежан јавни правобранилац или органи за принудну наплату пореза. За разлику од физичких лица, принудна наплата новчаних казни од правних лица се не спроводи пред редовним судом, по одредбама закона који регулише извршење и обезбеђење, већ непосредно од стране Одељења за принудну наплату Народне Банке, у складу са Законом о платном промету. Ово доводи до неједнаког положаја странака у поступку у зависности да ли су у питању физичка или правна лица, што је противно начелу из члана 36. Устава које гарантује право на једнаку заштиту права и на правно средство и општим начелима поступка који гарантују једнакост странака у поступку.

Имајући у виду наведено, одредбе о принудној наплати новчаних казни и других новчаних износа су претрпеле значајне промене у циљу јачања надлежности, а са тим и веће одговорности прекршајног суда који је изрекао новчану казну да ту казну и наплати односно изврши.

Нацртом закона је у односу на постојећи закон направљен својеврстан отклон од Закона о извршењу и обезбеђењу. Постојећи закон у погледу принудног извршења предвиђа супсидијарну примену извршног поступка из овог закона. С обзиром да је по Закону о извршењу и обезбеђењу (Сл. гласник РС бр. 31/11, 99/11), извршни поступак страначки поступак, који предвиђа дужника и повериоца, чини се да овај поступак није одговарајући за спровођење принудног извршења по основу неплаћених новчаних казни и других досуђених новчаних износа. Суд као самостални и независни орган који штити слободу и права грађана, законом утврђена права и интересе правних субјеката и обезбеђује уставност и законитост према члану 1 Закона о уређењу судова, (Сл. гласник РС бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11, 101/11) не би требало да буде поверилац у корист државе када је у питању принудно извршење његових одлука.

Није било могуће предвидети да су за спровођење принудне наплате новчаних казни надлежни органи за принудну наплату пореза и других јавних прихода, без обзира што су Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему (Сл. гласник РС бр. 93/12), у члану 14., новчане казне сврстане у непореске јавне приходе. Иако би било логично и системски исправније решење да су органи за принудну наплату пореза и других јавних прихода надлежни и за принудну наплату новчаних казни из прекршајног поступка, а што је иначе случај у свим земљама у окружењу као и у великој већини европских земаља, то није било могуће с обзиром да Закон о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС бр. 80/02, 84/02 - 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12, 93/12,) ову надлежност не предвиђа. Поред тога, овај закон има крајње неуобичајену одредбу у члану 3. став 1. "Ако је другим законом питање из области коју уређује овај закон уређено на другачији начин, примењују се одредбе овог закона", која онемогућује да се овим предлогом закона на било који начин предвиди надлежност пореских органа за принудну наплату новчаних казни. Из ових разлога било је неопходно да се овим предлогом закона посебно регулише поступак принудног извршења, како би прекршајно суд могао сам да спроведе овај поступак и да у том погледу зависи од рада других органа или судова, а што је најчешћи разлог за садашњу неефикасност или неспровођење принудне наплате новчаних казни изречених у прекршајном поступку.

По одредбама овог нацрта закона, по истеку рока за добровољно плаћање суд доноси решење о извршењу, којим одређује како ће се спровести извршење неплаћене новчане казне

односно принудно наплатити други досуђени новчани износи. Суду се даје могућност избора да у сваком конкретном случају, ценећи разлоге целисходности и ефикасности, решењем о извршењу одлучи да ли ће неплаћену новчану казну наплатити принудним путем или је заменити казном затвора или радом у јавном интересу, под условима из члана 41. овог закона. Ако се одлучи за принудну наплату, суд има на располагању различита средства којима врши принудна наплату и то пренос новчаних средстава са рачуна кажњеног лица, извршење на заради и другим сталним новчаним примањима кажњеног лица; попис, процена и продаја покретних и непокретности ствари у својини кажњеног лица, као крајње средство наплате, ако се на други начин она није могла спровести.

Које ће средство принудне наплате применити суд такође цени у сваком конкретном случају узимајући у обзир све чињенице од значаја, а посебно имовно стање кажњеног, његова редовна примања, поседовање банковног рачуна, статус запослења и слично.

Овде је важно скренути пажњу на члан 196 . Закона који регулише саслушање окривљеног и који у ставу 5. овог члана у односу на садашњи закон шири списак питања која суд поставља окривљеном у погледу његовог имовног стања и на бројеве динарског и девизног рачуна. С тим у вези став 6. овог члана превиђа могућност да суд окривљеног казни новчаном казном до 50.000 динара за давање нетачних података. Овим се обезбеђује да суд приликом одлучивања има на располагању све потребне информације како би поступак извршења спровео брзо и ефикасно.

Члан 314. Закона утврђује као основно правило да принудну наплату новчане казне и других досуђених новчаних износа извршава прекршајни суд који их је изрекао, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који се има извршити.

Члан 315. Закона регулише да по протеклу рока за добровољно плаћање суд који је донео првостепену одлуку која се извршава, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог, доноси решење о извршењу којим одређује да ли ће се неплаћена новчана казна заменити у казну затвора или радом у јавном интересу или наплатити принудним путем.

Члан 316. Закона детаљно уређује садржину решења о извршењу.

Члан 317. Закона уређује да кажњено лице може у року од три дана од дана пријема изјавити приговор на решење о извршењу, али из само законом предвиђених разлога. У питању су готово исти разлози из којих се може изјавити приговор на решење о извршењу на основу извршне исправе из члана 40. Закона о извршењу и обезбеђењу са циљем да се кажњени не лиши права које дужник има у оквиру извршног поступка.

Приговор не задржава извршење. Судија против чијег решења о извршењу је изјављен приговор може и сам ставити ван снаге своје решење ако нађе да су разлози из приговора основани. У супротном, доставиће приговор са списима предмета надлежном већу од три судије тог суда. На овај начин спречена је могућност одлагања поступка извршења изјављивањем безразложних приговора, уз истовремено омогућавање кажњеном лицу да из процесних разлога оспори решење о извршењу. Давањем могућности судији да у случају основаности приговора сам своје решење стави ван снаге добија се на ефикасности поступка и смањењу трошкова у вези са одлучивање трочланог већа на само оне случајеве када је то неопходо због поштовања начела двостепености прекршајног поступка ( Члан 95. овог нацрта закона ).

Члан 318. Закона одређује средства и предмети принудне наплате, пренос новчаних средстава са рачуна кажњеног лица, извршење на заради и другим сталним новчаним примањима кажњеног лица; попис , процена и продаја покретних и непокретности ствари у својини кажњеног лица

Средства којима се врши принудна наплата новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа, као и предмете над којима се принудна наплата има спровести одређује суд решењем о извршењу из члана 315. став 1. овог закона.

Посебно је важна одредба по којој суд , ако се током спровођења решења о извршењу установи да се принудна наплата не може спровести на средствима и предметима извршења који су одређени у решењу, може преиначити решење и одредити друго средство и предмет извршења. У поступку принудне наплате прво се намирују трошкови поступка.

Члан 319. Закона регулише спровођење принудне наплате на средставима са рачуна кажњеног лица. По пријему правоснажног решења о извршењу, принудну наплату новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа са рачуна кажњених лица који се воде код пословних банака спроводи орган за принудну наплату у складу са Законом о платном промету.

Овде је реч о Одељењу за принудну наплату Народне Банке, које је надлежно за принудну наплату са рачуна свих клијената банака, без обзира да ли се ради о правним или физичким лицима ( члан 47 и 48 Закона о платном промету , Сл. лист СРЈ бр. 3/02, 5/03, Сл. гласник РС бр. 43/04, 62/06, 111/09 - др. закон, 31/11). Надлежни орган за принудну наплату обавезан је да у року од тридесет дана од дана пријема решења о извршењу извести надлежни прекршајни суд о извршеној наплати или о разлозима неизвршења принудне наплате.

Члан 320. Закона уређује спровођење принудне наплате на заради и другим новчаним примањима кажњеног лица. Суд може решењем о извршењу одредити да се принудна наплата спроведе пленидбом зараде, накнаде односно пензије кажњеног лица. Решењем се одређује заплена на одређеном делу зараде, накнаде односно пензије и налаже исплатиоцу ових прихода да приликом сваке исплате тих прихода, почев од прве наредне исплате од пријема одлуке суда, па све до потпуне наплате, врши обуставу и уплати обустављени износ на прописани уплатни рачун. Исплатилац зараде, накнаде односно пензије, је дужан да одмах поступи по решењу суда, као и да надлежни суд обавести о променама од утицаја на спровођење принудне наплате најкасније у року од пет дана од дана настанка промене.

Ако исплатилац зараде, накнаде зараде, односно пензије, не обустави и не уплати износ зараде, накнаде односно пензије, на коме се спроводи принудна наплата, на прописани уплатни рачун, суд може донети решење да се принудна наплата спроведе из новчаних средстава са рачуна исплатиоца. Ако овим законом није друкчије прописано, на принудну наплату из зараде, накнаде, односно пензије кажњеног лица сходно се примењују одредбе закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Ове одредбе су сачињене по узору на одговарајуће одредбе члана 96.а Закона о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС бр. 80/02, 84/02 - исправка, 23/03 - исправка, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 ,62/06 , 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 - исправка, 93/12), као и одредбе Главе IV Закона о извршењу и обезбеђењу ( Сл. гласник РС бр. 31/11, 99/11 ), које регулишу извршење на заради и другим сталним новчаним примањима дужника.

Члан 321. Закона регулише принудну наплату на покретним или непокретним стварима кажњеног лица. Закон као крајњу меру, у случају да није могуће извршити принудну наплату на други начин, предвиђа да суд може одлучити да се принудна наплата спроведе на покретним или непокретним стварима кажњеног физичког лица, предузетника или одговорног лица.

Прекршајни суд који је донео ову одлуку доставиће своје решење о извршењу стварно и месно надлежном суду у складу са законом који регулише поступак извршења и обезбеђења да спроведе поступак принудне наплате пописом, проценом и продајом покретних односно непокретних ствари кажњеног лица.

Глава XXXVI, чл. 324 - 336 Закона уводе јединствене регистре. Овим законом установљена су два јединствена регистра као електронске базе података о окривљеним и изреченим прекршајним санкцијама. Конкретно, законом се успоставља Регистар санкција, као јединствена евиденција изречених прекршајних санкција ( чланови од 324 до 330 ) и Регистар неплаћених новчаних казни, као јединствена евиденција неплаћених новчаних казни и других досуђених новчаних износа.( чланови од 331 – 336. Закона ).

Одредбе закона које регулишу регистре су у складу са начелима Закона о заштити података о личности ( Сл.Гласник РС бр.97/08, 104/09 ), узимајући у обзир примедбе од стране канцеларије Повереника за информације од јавног значаја, које су радној групи за израду овог закона предочене током јавне расправе. Са тим у вези, нацрт закона садржи одредбе о увођењу и формирању регистра, о томе ко је руковалац података у регистру, а кообрађивач података, која је сврха регистра, ко ће имати приступ подацима из регистра, ко ће моћи да податке користи, колико ће се подаци чувати, као и друге потребне одредбе.

Члан 324. Закона одређује да се у сврху вођења јединствене евиденције изречених прекршајних санкција, уводи Јединствени Регистар санкција. Регистар санкција је дефинисан као централизована електронска база података у којој се чувају и обрађују сви унети подаци.

Члан 325. Закона регулише чување и руковање подацима у Регистру санкција. Регистар се чува на централном електронском носачу података при министарству надлежном за послове правосуђа које је одговорно за његово одржавање и чување. Ставом 2. овог члана утврђена је обавеза министарства надлежног за послове правосуђа да предузме техничке, кадровске и организационе мере заштите података у складу са утврђеним стандардима и поступцима, а које су потребне да би се подаци заштитили од губитка, уништења, недопуштеног приступа, промене, објављивања и сваке друге злоупотребе, као и да утврди обавезу лица која су запослена на обради, да чувају тајност података.

Члан 326. Закона регулише питање Руковаоца података у Регистру Санкција, одређујући да председник прекршајног суда именује руковаоца података. Став 2. овог члана дефинише овлашћења и обавезе руковаоца да се стара о законитом, систематичном и ажурном уносу, брисању и измени података у регистру; да обезбеђује овлашћеним лицима увид у регистар; да издаје оверене изводе из регистра и потврде да лице није уписано у регистар; да обезбеђује чување и архивирање документације која представља основ за упис, брисање или измене података у регистру; да предузима друге радње неопходне за несметано и правилно ажурирање података у регистру у складу са законом.

Члан 327. Закона одређује податке који се уносе у регистар санкција, и то податке о кажњеном лицу; навођење правоснажне односно коначне одлуке којом је изречена прекршајна санкција; правна квалификација учињеног прекршаја; врста и опис изречене

прекршајне санкције; трајање изречене заштите мере; прекршајни суд који је донео одлуку, односно орган који је издао прекршајни налог; прекршајни суд који је извршио упис; датум уписа .

Члан 328. Закона регулише унос података у регистар санкција, одређујући да унос података из члана 327. овог закона врши суд који је донео мериторну одлуку која је основ за унос, односно првостепени суд на чијем подручију је издат прекршајни налог који је основ за унос. Унос података у Регистар санкција врши се одмах по наступању правоснажности, односно коначности одлуке којом је изречена прекршајна санкција, о чему надлежан суд води рачуна по службеној дужности. Такође је утврђена и обавеза издаваоца прекршајног налога, у складу са чланом 171. став 1. тачка 3. овог закона, да одмах по истеку рока из члана 171 став 1. тачка 2. овог закона достави надлежном суду копију издатог прекршајног налога са констатацијом коначности и забелешком да ли је новчана казна плаћена, како би суд могао да изврши унос података у регистре.

Члан 329. Закона регулише брисање података из Регистра санкција, утврђујући да се подаци бришу из евиденције по службеној дужности ако кажњено лице у року од четири године од дана правоснажности одлуке којом је изречена санкција не учини нови прекршај. Изузетно од става 1. овог члана, изречена опомена брише се у року од годину дана од правоснажности одлуке којом је изречена. Малолетном лицу брисаће се изречена казна малолетничког затвора у року од две године од када је та казна извршена, застарела или опроштена, ако не изврши нови прекршај. Заштитна мера се неће брисати из прекршајне евиденције док се не изврши или док не истекне рок застарелости извршења .

Члан 330. Закона регулише издавање података из Регистра санкција, одређујући да се подаци о кажњеним лицима из Регистра санкција могу издати само другом суду, надлежном тужилаштву, полицији и органима инспекције, у вези са кривичним поступком или поступком за прекршај који се води против лица које је раније било кажњавано за прекршај, органима надлежним за извршење санкција за прекршаје или надлежним органима које учествују у поступку брисања казне. Грађанима и правним лицима се на њихов захтев морају дати подаци о њиховом кажњавању за прекршаје. Од грађана и правних лица се не може тражити да поднесу доказе да нису кажњавани за прекршаје, осим ако је то изричито предвиђено законом.

Члан 331. Закона уводи и уређује Регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа, одређујући да се он води у сврху ефикасне наплате изречених новчаних казни, накнаде трошкова поступка и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнада штете, имовинско - правног захтева или одузимања имовинске користи. Као и Регистар санкција, Регистар неплаћених новчаних казни је централизована електронска база података у којој се чувају сви подаци унети у регистар. У регистар се уписују све неплаћене новчане казне, трошкови поступка и други новчани износи који су изречени правоснажном и извршном одлуком суда или путем коначног и извршног прекршајног налога.

На чување и руковање подацима у Регистру неплаћених новчаних казни сходно се примењују одредбе о Регистру санкција из члана 322. и 323. овог нацрта закона.

Члан 332. Закона регулише који подаци се уписују у Регистар неплаћених новчаних казни. То су подаци о кажњеном, о одлуци о кажњавању, о суду које је донео одлуку, о дугованом износу, датум доспећа, датум уписа итд. Посебно је регулисано да се неплаћене



новчане казне и други досуђени новчани износи евидентирају и воде у Регистру новчаних казни као дуг према Републици Србији.

Члан 333. Закона регулише унос података у Регистар неплаћених новчаних казни, одређујући да унос података врши суд који је донео мериторну одлуку која је основ за унос, односно првостепени суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који је основ за унос. Унос података у Регистар новчаних казни врши се по истеку рока за добровољно плаћање о чему надлежни суд води рачуна по службеној дужности.

Члан 334. Закона регулише брисање и промена података у Регистру неплаћених новчаних казни, одређујући да је надлежан суд обавезан да одмах изврши брисање података ,односно упише одговарајућу промену у Регистар новчаних казни када се за то стекну услови. Новчана казна и трошкови поступка, подаци о кажњеном лицу, као и сви остали подаци у вези са тиме бришу се из регистра одмах након што кажњени плати целокупан дуговани износ, односно по протеку рока од четири године од дана када су прекршајни налог или осуђујућа пресуда постали правоснажни.

Члан 335. Закона регулише приступ и издавање података из Регистра неплаћених новчаних казни, одређујући да су подаци из Регистра доступни свим прекршајним судовима као и органима надлежним за вођење поступака из члана 333. овог закона.

На издавање података из Регистра неплаћених новчаних казни, сходно се примењују одредбе о Регистру санкција из чл. 323 и 327 овог нацрта закона. Захтев за издавање података из Регистра новчаних казни може се поднети било ком прекршајном суду. Приступ подацима из Регистра новчаних казни одобрава и ближе уређује посебним актом министар надлежан за послове правосуђа.

Члан 336. Закона регулише последице уписа у Регистар неплаћених новчаних казни. Овим чланом је одређено да се у сврху наплате изречених новчаних казни, трошкова поступка и других досуђених новчаних износа који су евидентирани у Регистру неплаћених новчаних казни, кажњеном лицу, док у потпуности не измири дуговани износ неће дозволити: издавање дозвола или уверења за чије су издавање надлежни органи управе, осим оних која се односе на лични статус; повраћај одузетих личних и других докумената која су одузета по основу члана 195. овог закона; регистрација односно промена регистрације правног лица или регистрација предузетничке делатности која подразумева промену пореског идентификационог броја;

Такође је одређено да се у сврху наплате изречених новчаних казни посебним законом може ограничити остваривање и других права пред органима Републике Србије. Овде се не ради о увођењу додатних санкција за учиниоца прекршаја, што се као примедба могло чути током јавне расправе ,с обзиром да се привременим ограничавањем остваривања одређених права пред органима Републике Србије не уводи никаква додатна обавеза за учиниоца прекршаја. У питању је још један вид принудне наплате изречене новчане казне и других досуђених износа који је по својој тежини, имајући у виду право које ограничава, неупоредиво блажи од замене новчане казне казном затвора, која се у пракси редовно користи као главно средство за принудну наплату новчане казне, као што је то већ објашњено у делу овог образложења који говори о поступку извршења неплаћених новчаних казни . Учиниоцу прекршаја ће се ускратити остваривање одређених права пред органима Републике Србије само док он не измири своју обавезу која је правоснажно утврђена одлуком суда, а која по својој природи представља дуг према Републици Србији.

Важно је напоменути да је и новим Законом о прекршајима Црне Горе ( Сл.лист ЦГ бр. 01/11, 06/11, 39/11 ) ускраћивање издавања возачке дозволе или продужења регистрације возила формализовано као пасивно извршење преко Регистра новчаних казни ( Члан 235 ), односно као један од начин принудног извршење неплаћене новчане казне .

XXXVIII , чл. 339 – 342. Закона су предвиђене прелазне и завршне одредбе

Члан 339. Закона прописује период од дана ступања на снагу овог закона до 1.јула 2014. у којем ће сви закони или уредбе, односно одлуке органа скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и Скупштине града Београда којима су прописани прекршаји ускладити са одредбама овог закона.

Члан 340. став 1. Закона прописује да ће се примењивати одредбе овог закона, почев од дана његове примене на све прекршајне поступке који нису окончани правноснажном одлуком.

Члан 340. став 2. Закона прописује да на одлуке које су постале правноснажне пре почетка примене овог закона примењују се одредбе извршног поступка закона који је био на снази до почетка примене овог закона.

Члан 340. став 3. Закона прописује надлежност другостепеног прекршајног суда и за решавање по жалби на решења органа управе, а с тим у вези у ставу 4. овог члана прописује се обавеза свих прекршајних судова да предмете у којима није донета одлука по жалби на решења управних органа до дана ступања на снагу овог закона, предмете уступе другостепеном прекршајном суду. Ово због тога што је овим законом укинута надлежност за вођење прекршајног поступка органа управе, а самим тим и надлежност прекршајног суда за одлучивање по жалби на њихова решења.

Члан 341. Закона ставља ван снаге Закон о прекршајима даном почетка примене овог закона али прописује и наводи одредбе Закона о прекршајима које се односе на надлежност органа управе и које остају на снази од дана примене овог закона до 1. јула 2014. године. Период од годину дана је период у којем надлежни органи управе усаглашавају своје прописе и тим периодом се утврђује потребно време за пренос старих и уређење нових надлежности органа управе у складу са овим законом. Предмети органа управе који нису окончани до 1. јула 2014. године упутиће се прекршајном суду на даљу надлежност.

Члан 342. Закона прописује одложену примену одредаба овог закона које се односе на прекршајни налог, евиденције и брисање санкција и регистар новчаних казни, и прописује почетак примене овог закона.

#### IV.

#### **ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА**

За спровођење овог закона нису потребна посебна финансијска средства.